

Studie

„Možnosti změny pravidel pro označování biopotravin“,

Objednatel: Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha
zastoupeno Ing. Jiřím Trnkou,
ředitel odboru ekologického zemědělství a obnovitelných zdrojů energie
Č.j.: 36753/09-18120

Zpracovatel: Ing. Andrea Hrabalová, Okrouhlá 13, 625 00 Brno
(pracovník ÚZEI pracoviště Brno – kontakt: 737 852515)

Listopad 2009

Struktura studie dle objednávky

1. Přehled požadavků a pravidel týkajících se označování biopotravin vyplývajících z legislativy k ekologickému zemědělství
 - a. Stávající pravidla (předpisy ČR)
 - b. Stávající pravidla včetně pravidel pro označování plánovaných od poloviny roku 2010 (předpisy EU)
2. Možné varianty označování biopotravin s ohledem na odlišné značení pro biopotravinu z lokálních surovin uplatňované ve vybraných zemích (cca 4 země: Rakousko, Švýcarsko, 1-2 spolkové země Německa, Finsko) včetně přehledu pravidel pro stanovení původu (tj. pravidel pro určení „lokálních“ biopotravin)
3. Přehled návrhů na změnu pravidel označování biopotravin od jednotlivých zájmových skupin ekologického sektoru v ČR (PRO-BIO, PK-biosekce, EPOS, kontrolní organizace, Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství)
4. Detailní příklad uplatnění odlišného značení biopotravin z lokálních surovin včetně popisu použitých argumentů nutných / vhodných pro schválení ze strany EU (Rakousko a případně ještě jedna spolková země v Německu)
5. Způsob certifikace a způsob kontroly a dohledávání původu surovin (jakým způsobem je prováděna kontrola naplňování např. 70 procent původu z lokální produkce v ostatních zemích)
6. Návrh nejvhodnější varianty zohledňující lokální produkci pro předložení do novely zákona o EZ.

Souhrn hlavních zjištění (více detailních informací viz. jednotlivé kapitoly)

V rámci kapitoly 1)

Národní ani evropská legislativa k EZ nestanovuje detailní pravidla pro způsoby národního označování ekologických produktů (ať už log privátních nebo státních) z pohledu procesního, tedy jakou formu mají loga mít, přísnost dalších požadavků “nadstandardů“, způsob jejich uplatňování (zda dobrovolné nebo povinné či zda za úplatu nebo zdarma). Pouze nesmí být v rozporu se základními pravidly v těchto nařízeních.

Obecně ale platí, že pokud je uplatněno státní, příp. státem / EU podporové logo (v našem případě navíc ještě povinné), je z pohledu evropské komise velmi důležité, aby každá jiná země měla volný přístup k jeho užití (tj. nesmí být omezováno fungování vnitřního trhu mezi členskými státy, tj. musí být zachovány rovné podmínky.)

Zavedení a podpora dalších národních značek (včetně značek odkazujících na původ) je povolena, většinou však ze soukromých finančních zdrojů.

Z pohledu propagace není obecně povoleno propagovat produkty na základě odkazu na jejich původ a čerpat na takovouto kampaň (logo) státní anebo EU prostředky. („The EU does not allow restraining competition by favouring domestic products, whereby public funding cannot be used for supporting such labels which emphasise domestic origin.“).

„Pokud jde o odkaz na původ produktů, povolila Komise na několik let určité druhy podpory na reklamu zemědělských produktů; zkušenost nicméně ukázala, že reklamní kampaně jsou velice často zaměřeny na podporu toho, aby domácí spotřebitelé dávali přednost produktům ze svého členského státu, díky čemuž se podpora s nimi spojená stává neslučitelnou se Smlouvou.“ „V rámci propagace by tedy měly být všechny ekologické produkty splňující základní požadavky Nařízení rady o EZ propagovány stejně.“

Nicméně v rámci pravidel čerpání EU prostředků na propagační a reklamní kampaně (viz. část – legislativa) je uvedeno, že odkaz na původ (pokud je propagován) může být uveden, avšak vždy jen jako doplněk sdělení. Hlavním zaměřením kampaně musí být podpora ekologické produkce obecně.

Pro ČR to znamená, že státní logo “biozebru” musíme ponechat přístupné pro všechny ostatní členské státy a jejich ekologické produkty splňující základní pravidla EZ. Můžeme však zavést nové logo s odkazem na původ (variantu k státnímu logu nebo privátní). Následná propagace tohoto nového loga však nebude možná ze státních nebo EU prostředků (příp. jen ve velmi omezeném rozsahu).

Určitým řešením zdůraznění původu v rámci označování je **požadavek uvádět zemi původu** v rámci označování u nového návrhu EU legislativy (R 834/2007 článek 24 c)). Navrhované podmínky jsou celkem striktní, kdy při uvedení původu musí všechny (=98%) složky zemědělského původu pocházet z dané oblasti (tj. musí být v dané oblasti vypěstovány / chovány). Tato povinnost se však vztahuje pouze na balené ekologické potraviny vyprodukované ve Společenství. U ostatních (tj. nebalených produktů nebo jakýchkoli biopotravin dovezených ze třetích zemí) je užití loga i odkazu na původ dobrovolné. Je třeba připomenout, že o této podmínce se stále jedná a není nic tedy definitivně odsouhlaseno.

V rámci kapitoly 2) byly popsány možné varianty označování biopotravin s ohledem na odlišné značení pro biopotraviny z lokálních surovin.

Existující varianty:

Země/ region	Vlastnictví loga	Užití loga		Zpoplatnění užití loga	Podmínky
AT	privátní	dobrovolné	smlouva	ano	dodatečné
CH	privátní	dobrovolné	smlouva	ano	dodatečné
DE	státní	dobrovolné	bez smlouvy	ne	základní
regionální DE	státní	dobrovolné	smlouva	ano	dodatečné
FI	státní	dobrovolné	bez smlouvy	ne	základní
FI (s označením původu)	privátní	dobrovolné	smlouva	ano	dodatečné
DK	státní	dobrovolné	bez smlouvy	ne	základní
CZ	státní	povinné	bez smlouvy	ne	základní

a) logo je státní (CZ, DE, FI, DK) x soukromé (AT, CH, FI)

- pokud je logo státní (pak je poskytováno zdarma a pro všechny, kteří splní základní požadavky, tj. EU a národní předpisy pro EZ)
- pokud je soukromé (je poskytováno na základě smlouvy o užívání loga / licence, je nutno plnit dodatečné standardy / ustanovení smlouvy a jeho užití je zpoplatněno)

Určitou výjimkou jsou regionální loga v Německu, kdy jde o povolenou nadstavbu nad státní logo, tzv. doplnění označení regionálního původu. Zde jde sice o logo stále státní, ale jeho modifikace vyžaduje uplatnění smluvního vztahu s uživatelem (poskytnutí licence), což následně umožňuje jednak stanovit dodatečné požadavky pro užívání loga i jeho zpoplatnění.

U Finska existuje státní logo. Logo uplatňující odkaz na původ je však soukromé svazové.

b) logo je povinné (jen CZ) x dobrovolné (AT, DE, CH, FI, DK)

Tím, že je logo státní, nemusí platit podmínky, že je jeho užití povinné. Všechny zkoumané země, kromě ČR, mají používání loga dobrovolné.

c) logo označující ekologické produkty domácího původu

Tato loga jsou uplatněna v zemích jako Rakousko, Německo (případ regionálních log), Švýcarsko a Finsko.

Ve všech těchto zemích je toto logo poskytováno na dobrovolné bázi po uzavření smlouvy (nejčastěji licenční) s poskytovatelem loga, při podmínce plnění dodatečných podmínek a za úplatu.

Pouze ve Finsku není toto logo poskytováno variantně i pro ostatní (dovezené) ekologické produkty. Jde totiž o soukromé logo svazu, spravované a podporované pouze tímto svazem. Toto není proti pravidlům Společenství, jelikož ve Finsku existuje státní logo, které je dostupné všem ekologickým produktům a toto je také státem propagováno.

Formy odlišení loga s označením původu:

- jiná barva loga (AT)
- doplnění vlajky / znaku (CH, regiony DE)
- doplnění textu („Austria“ AT, „Suisse CH, „aus Hessen“ DE)
- samostatné logo (FI)

Podmínky uplatněné ve zkoumaných zemích při užití loga s označením původu:

- u zemědělských komodit - 100% původ z dané země / regionu (AT, regiony DE, FI)
- u zpracovaných výrobků - určitý podíl zemědělských složek (surovin) může pocházet z jiné oblasti (do 30% AT, do 10% regiony DE a CH, do 25% FI)
- u zpracovaných výrobků – hlavní složky zpracované potraviny vždy musí pocházet 100% z dané země / regionu (AT, regiony DE, CH, FI)
- u restauračních zařízení – jednotlivé složky zemědělských produktů musí pocházet zcela (100%) z daného regionu (region M-V DE)
- označit lze pouze ekologické výrobky vyrobené v dané zemi / regionu, tj. aspoň poslední fáze výroby probíhala na území dané země/regionu a kontrola byla provedena domácí kontrolní organizací (DK, AT, CH)
- právo označit ekologické výrobky logem nemá dovozce, ale pouze příjemce v dané zemi, pokud má uzavřenu smlouvu o užívání loga (CH)
- všude, kde je to jen možné, je třeba doplnit i zemi původu anebo minimálně slovo „dovoz“ (CH).

V rámci kapitoly 3) byly shromážděny návrhy na změnu Zákona o EZ týkající se změny označování, a to od tří organizací: Potravinářské komory ČR v rámci její sekce pro biopotraviny, PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců, Šumperk a PRO-BIO, obchodní společnosti s r.o., Staré Město pod Sněžníkem.

Všechny tři společnosti souhlasí s potřebou označování biopotravin domácího původu. Liší se však pohled na způsob provedení.

PK ČR a PRO-BIO Svaz navrhuje použití stávajícího loga nově (od 1.7.2010) jen pro potraviny domácího původu (tj. jen pro ty, které splní limit 70%, resp. 80% surovin domácího původu). Ostatní biopotraviny by tedy mohly nést od tohoto okamžiku jen povinné logo EU.

PRO-BIO, obchodní společnost trvá na zachování stávajících pravidel, tedy, že logo „zebra“ by mělo i nadále být použitelné pro všechny bioprodukty a biopotraviny. Návrh na způsob značení biopotravin jen domácího původu není uveden.

Slabé stránky těchto návrhů z pohledu získaných informací:

- a) státní logo, navíc povinné ze Zákona o EZ, není možné omezit jen na biopotraviny domácího původu (bylo by považováno za omezení vnitřního trhu)
- b) navrhovaný limit není v souladu s nově navrhovaným systémem určování původu v novém EU nařízení (70%, resp. 80% versus 98%)
- c) chybí jasná definice toho, co se myslí surovinou domácího původu, zda jde o suroviny v ČR vypěstované a nebo pouze vyrobené.

Kapitola 4 studie se věnuje použitým argumentům k zavedení odlišného značení biopotravin z lokálních surovin.

Vzhledem k tomu, že ve všech zkoumaných zemích bylo logo označující ekologické produkty domácího původu zavedeno vždy jako variantní k logu pro veškerou produkci, neexistovaly výrazné bariéry pro jeho zavedení. Navíc Rakousko a Německo umožňují použití loga s odkazem na původ i jiným zemím / regionům / územním oblastem (tj. změně se pouze barva, resp. se přidá vlajka a dále text označující oblast původu).

Mezi hlavními argumenty k prosazení log s odkazem na původ byly zmíněny tyto:

- zvýšení důvěry spotřebitelů vzhledem k transparentnímu původu v oblasti zemědělské výroby, zpracování i prodeje
- zdůraznění výhody zaměření se na co nejkratší a transparentní výrobní cesty
- posílení regionální identity (tj. zvýšení odbytu regionální bioproduktů / biopotravin a současně posílení povědomí o regionální produkci)
- pomoci místním ekologickým podnikům v dalším rozvoji a zvýšit odbyt jejich bioproduktů / biopotravin
- poukázat na „BIO“ produkci z dané země

Z pohledu propagace (financované z veřejných zdrojů) je nutné vždy zaměřit kampaň na obecnou podporu osvěty o EZ a podporu spotřeby biopotravin. V rámci budování důvěry spotřebitelů mohou být propagována také loga (s přednostním postavením loga EU), vždy však platí obecná zásada, že loga propagovaná za státní finance musí být otevřena všem producentům v rámci EU, příp. aspoň v podobě určité varianty.

V rámci kapitoly 5 jsou popsány způsoby kontroly a dohledávání původu surovin, a to na příkladu tří zemí: Rakouska, spolkové země Hesensko a Švýcarska.

Ve všech zkoumaných zemích je detailní postup kontroly původu surovin ponecháván na kontrolních organizacích, které mohou být případně navíc kontrolovány poskytovatelem licence k logu nebo jím delegovanou organizací (tzv. supervize). Kontrola pak zahrnuje jak dodržování základních pravidel EZ a dále speciálních standardů vyplývajících ze smlouvy, tak také transparentního původu.

Pro sledování dodržování ustanovení o původu musí uživatelé loga vést záznamy o příjmu surovin a o výdeji zboží. Záznamy a účetní evidence musí být kompletní a přesná pro všechny výrobní fáze, od výroby po dopravu, skladování, balení a označování u velkoobchodníka až po maloobchodní prodej. Obecně platí pravidlo, že sám uživatel označení musí na vlastní zodpovědnost zavést potřebná opatření, aby ručil za to, že nedojde k žádnému nepřijatelnému použití označení. Platí základní zásada, že **každý výrobek musí být dohledatelný zpět k prvnímu producentovi**.

Kapitola 6 přináší vlastní návrh zpracovatele studie na nejvhodnější variantu označování zohledňující lokální produkci.

Z provedené analýzy vychází jako použitelné dvě varianty:

- a) variantní provedení současného státního loga zvlášť pro bioprodukty a biopotraviny z domácích surovin,
- b) povinné doplnění země původu u všech bioproduktů a biopotravin.

Kromě výše uvedených variant by stálo za zvážení případné omezení „recertifikace“, tedy přidělování českého loga výrobkům, které jsou zcela vyrobeny v zahraničí.

Ad a)

Tento návrh bude pravděpodobně vyžadovat delší čas na realizaci související jednak s grafickým návrhem loga, tak i s nastavením potřebných administrativních procesů (tj. určení správce loga, nastavení podmínek užívání loga – povinně a zdarma x dobrovolně a za poplatek, proces kontroly a certifikace...).

Otázkou však zůstává nastavení podmínky domácího původu:

Dle získaných informací a pravidel uplatněných v jiných zemích lze doporučit následující:

- u zemědělských komodit vždy trvat na tom, aby zcela (100%) pocházely z ČR
- u zpracovaných výrobků bude třeba převzít pravděpodobně nastavenou hranici 98% z EU nařízení (pokud bude podmínka skutečně takto přijata),
- přitom trvat na tom, aby hlavní / základní složky vyráběné biopotraviny pocházely zcela (100%) z ČR (tj. zamezení míchání mléka v rámci výroby jogurtů nebo obilí v rámci výroby pečiva apod.)

Pozn.: Vzhledem k existujícímu pravidlu tolerance až 30% dovezených surovin, jedná v současnosti Rakousko s EK o budoucí úpravě. Návrh ze strany Rakouska je, že stávající logo zůstane v platnosti a podmínka 100% podílu surovin z Rakouska se použije pouze na základní / hlavní složku / složky biopotraviny. Zatím čekají na vyjádření komise.

Ad b)

Tento návrh lze provést v krátkém čase. Snahou je doplnit současná pravidla o povinné uvádění země původu, resp. oblasti původu (např. Česká republika, Turecko, EU, mimo EU apod.). Jedná se o uvedení země nebo oblasti, ve které byla surovina vypěstována nikoli vyrobená.

Tento požadavek bude částečně splněn po přijetí EU nařízení. Částečně proto, že EU nařízení se totiž týká pouze zabalených biopotravin vyrobených v rámci Společenství.

Cílem tedy je, doplnit všude, kde je to jen možné, zemi původu anebo minimálně slovo „dovoz“, a to navíc mimo povinnou formu označování dle EU. Navíc by se tedy na jiném místě obalu uváděla ještě i země původu ve standardním formátu.

1. Přehled požadavků a pravidel týkajících se označování biopotravin vyplývajících z legislativy k ekologickému zemědělství

a. Stávající pravidla (předpisy ČR) - [více viz. Přílohy](#).

V ČR jsou pravidla označování bioproduktů, biopotravin a ostatních bioproduktů stanovena v Zákoně 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a jeho prováděcí vyhlášce MZe č.16/2006 Sb.

Podmínkou získání práva na užívání loga je splnění základních administrativních požadavků zákona jako: registrace subjektu do systému EZ, uzavřená smlouva s kontrolní organizací, provedená každoroční inspekce, ukončené přechodné období a podaná žádost o vydání certifikátu na konkrétní bioprodukt / biopotravinu a dále samozřejmě dodržování pravidel českého zákona a evropského nařízení k EZ.

Zákon 242/2000 Sb. ukládá povinnost označovat všechny bioprodukty, biopotravinu, krmiva a osiva. Tedy máme logo státní, povinné, poskytované zdarma po splnění základních pravidel (tj. českého zákona a EU předpisů k EZ). Logo je dostupné jak pro domácí, tak dovezené bioprodukty / biopotravinu pokud splňují základní pravidla pro EZ.

Dle zákona je třeba produkt označit:

- logem BIO, případně jiným vhodným způsobem (např. skot v průvodní dokumentaci slovem „bio“ *(všechna loga mohou být použita pouze ve shodě s certifikátem kontrolní organizace, v barevné nebo černobílé verzi – vzor dán ve Vyhlášce)*)
- a kódem kontrolní organizace (tj. CZ-BIO-KEZ-01, CZ-BIO-ABCERT-02, CZ-BIOKONT-03).
- zatím dobrovolně i logem Společenství *(navrhováno je nové logo EU, jehož povinné užívání vstoupí v platnost k 1.7.2010)*

Pozn.: [Není stanovena povinnost uvádět zemi původu \(dobrovolný údaj\).](#)

b. Stávající pravidla včetně pravidel pro označování plánovaných od poloviny roku 2010 (předpisy EU) - [více viz. Přílohy](#).

Pravidla pro výrobce biopotravin

Podrobné požadavky týkající se zpracování potravin lze nalézt v článku 19 a 23 nařízení 834/2007 a v článcích 26, 27, 31 a 35, jakož i v příloze č. 8 nařízení Komise 889/2008.

Podle nového nařízení musí být ekologické produkty vyráběny **„převážně ze složek zemědělského původu“ (95%+) s výjimkou vody a soli.**

Článek 27, odst. 2 stanovuje nový systém výpočtu procentního podílu zemědělských složek, tj. definuje, které složky musí být započítány jako zemědělské a které naopak nikoli. Hlavní změnou je to, že některé povolené přídatné látky (viz. článek 27, odst. 1) již nejsou označeny souhrnně za „nezemědělské složky“. Přídatné látky, které jsou ve sloupci „kód“ v příloze č. 8 označeny hvězdičkou, se nově považují za složky zemědělského původu. To umožňuje jejich ekologickou certifikaci jako ekologický produkt a započítání do podílu.

Seznam povolených složek zemědělského původu, které nepocházejí z ekologického zemědělství je uveden v příloze č. 9. Jejich podíl na složení biopotravin může dosáhnout maximálně 5%. Tyto složky jsou povoleny z důvodu omezené dostupnosti v biokvalitě.

Nový kalkulační vzorec k označování zpracovaných produktů určuje pravidla značení:

- „ekologický“ pro 95%+,
- seznam složek pro méně než „95%“,
- „vyrobena z“ pro produkty obsahující ryby zvěřinu.

Příklad výpočtu:

ekologická celozrnná pšeničná mouka 60%, voda 32%, ekologická slunečnicová semena 3%*, kvasnice 2%, sůl 2%, lecitin 0,8%, kyselina citrónová 0,2%, enzymy.*

Výpočet:

složky, které musí být započítány jsou: mouka, slunečnicová semena, lecitin.

složky, které nemusí být započítány jsou: voda, kvasnice, sůl, kyselina citrónová.

přídavné látky (čínidla): enzymy se nezohledňují.

Pouze lecitin je konvenční složkou, což představuje 1,25% (= 0,8/(60+3+0,8)). Tedy 98,7% zemědělských složek je ekologických. Výrobek splňuje podmínky 95%+ a může být uveden na trh jako ekologický výrobek.

Označování biopotravin

Článek 23 říká, že slova „ekologický“ a „biologický“, včetně jejich předpon „eko“ a „bio“, lze používat pouze na obalu surovin, potravin, krmiv a osiv pocházejících z ekologického zemědělství. **Biopotravina musí obsahovat minimálně 95% hmotnostních složek (surovin) zemědělského původu pocházejících z ekologického zemědělství.**

U potravin, které obsahují jen některé složky pocházející z ekologického zemědělství (tj. tyto činní méně než 95%), lze na tyto složky na obalu výrobku upozornit, a to dvěma způsoby:

- a) předponou bio u složek z ekologického zemědělství (např. biomléko),
- b) označením těchto složek pocházejících z ekologického zemědělství hvězdičkou spolu s informací, že hvězdičkou jsou označeny právě a pouze bio-složky.

Označení u tohoto nového „složkového pravidla“ musí obsahovat číselný kód kontrolní organizace a musí být uveden procentní podíl ekologické složky ve vztahu ke všem zemědělským složkám. Nesmí být použito logo a označení původu.

Příklad „složkového pravidla“:

Neslazené ovesné koláčky

Složení: ekologické ovesné vločky (29%), palmový tuk, celozrnná mouka, plnotučné mléko, kukuřičný škrob, sladový výtažek, mořská sůl, kypřící činidlo, koření.*

**29,6% složek zemědělského původu pochází z ekologického zemědělství.*

Ekologické složky v neekologickém produktu mohou být označeny jako ekologické, pokud bude uveden celý seznam složek.

Článek 24 uvádí povinné údaje, které se musí na biopotravině uvádět:

- a) číselný kód kontrolní organizace (tj. CZ-BIO-KEZ-01, CZ-BIO-ABCERT-02 a CZ-BIOKONT-03)

Předpisem je nově definována forma kódu kontrolních organizací, kdy přibyl výraz odkazující na ekologický způsob produkce – povinné bude od 1.7.2010 (tj. místo dřívějšího CZ-KEZ-01 nově CZ-BIO-KEZ-01).

- b) logo EU – prozatím dobrovolné, od 1.7.2010 se stane povinnou součástí označování všech balených biopotravin (u biopotravin dovezených ze třetích zemí zůstává použití loga dobrovolné)

Povinné označení logem EU se vztahuje jen na balené ekologické potraviny vyprodukované ve Společenství. V případě nebalených ekologických potravin / bioproduktů vyprodukovaných ve Společenství nebo jakýchkoliv ekologických potravin dovezených ze třetích zem je užití loga EU dobrovolné / nepovinné.

- c) **označení původu biopotraviny** – tj. informace, odkud pocházejí použité zemědělské suroviny se stane povinnou od 1.7.2010. Možné varianty jsou:

- „zemědělské produkce EU“,
- „zemědělská produkce mimo EU“,
- „zemědělská produkce EU / mimo EU“,
- „zemědělská produkce daný stát“ (např. zemědělská produkce ČR).

Výraz „zemědělská produkce EU“ nebo „zemědělská produkce daný stát“ lze použít pouze, pokud všechny (= 98%) složky zemědělského původu pocházejí z této oblasti. Pouze 2% surovin zemědělského původu smí pocházet z jiné oblasti.

Původ surovin je definován jako místo, kde byly zemědělské suroviny vyprodukovány (tj. vypěstovány / chovány).

Článek 25 říká, že kromě loga EU a ostatních povinných údajů, **lze i nadále při označování biopotravin používat také vnitrostátní a soukromá loga**, což v podmínkách ČR znamená použití národního loga pro biopotraviny „biozebru“.

Článek 62 ukládá pravidla pro označování produktů z přechodného období. tyto produkty nelze označovat ani logem pro biopotraviny ani označením původu. Produkt z přechodného období se označí pouze slovně výrazem „produkt z přechodného období“ a číselným kódem příslušné kontrolní organizace.

c. Pravidla pro propagační a informační podporu (**doplněno navíc**)
- více viz. Přílohy

c1) Informační a propagační opatření na podporu zemědělských produktů (SZP)
(Opatření prováděné v rámci opatření společných organizací trhu a zemědělské jakosti a zdraví)

V rámci Společenství platí potřeba vytvořit jednotnou a soudržnou informační a propagační politiku týkající se zemědělských produktů, **aniž by však byla propagována spotřeba určitého produktu z důvodu jeho původu.**

Podporu lze čerpat na informační kampaně, zejména o právní úpravě Společenství týkající se chráněných označení původu, chráněných zeměpisných označení, zaručených tradičních specialit a **ekologických produktů**, jakož i další právní úpravě Společenství týkající se kvality a označování zemědělských produktů a potravin etiketou a grafických symbolů stanovených platnými právními předpisy Společenství.

Charakter informačních a propagačních sdělení musí splňovat následující podmínky:

- sdělení založeno na skutečných vlastnostech dotyčného produktu nebo jeho znacích,
- **odkaz na původ produktů musí být druhořadý ve srovnání s hlavním poselstvím kampaně** (*Označení původu produktu se však může objevit v rámci určitého informačního nebo propagačního opatření, jedná-li se o označení učiněné v souladu s právními předpisy Společenství*),
- zmínka ohledně účinků konzumace dotčených produktů na zdraví musí být založena na obecně uznaných vědeckých údajích (*tj. musí být přijata příslušným vnitrostátním orgánem v oblasti veřejného zdraví*).

Propagační a reklamní kampaně se tedy musí zaměřovat na ekologickou produkci obecně (právní úpravu / jakost...) a pokud odkazují na původ, tak jen jako doplněk sdělení.

Podpory poskytované v jakékoli formě členskými státy nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou zakázány, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy (čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES). V rámci propagace by tedy měly být všechny ekologické produkty splňující základní požadavky Nařízení rady o EZ propagovány stejně.

c2) Podpora informačních a propagačních činností týkající se produktů v rámci programů jakosti potravin (PRV)

(jedná se o opatření 133, které nebylo v ČR implementováno)

Podpora informačních a propagačních aktivit se týká jen produktů pocházejících z programů jakosti potravin (tedy reklamní kampaň je vyhrazena pro jakostní produkty definované programy jakosti Společenství nebo pro vnitrostátní a regionální známky jakosti). Opatření (133 Informační a propagační činnosti) vychází z článku 33 Nařízení rady (ES) č. 1698/2005 a definice programů jakosti Společenství z článku 32.

Programy jakosti Společenství zahrnují:

- a) **ekologické zemědělství;**
- b) zaručené tradiční speciality;
- c) chráněné zeměpisné označení a označení původu zemědělských produktů a potravin;
- d) vína s chráněným označením zeměpisného původu.

Aby byl program jakosti potravin způsobilý pro podporu musí splňovat tato kritéria:

- a) zvláštnost konečného produktu (*zvláštní vlastnosti včetně výrobního procesu / kvalitu konečného produktu, která významně překračuje normy týkající se veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat nebo ochrany ž. p.*);
- b) programy zahrnují závazné specifikace produktu, které ověřuje nezávislý kontrolní orgán;
- c) **program je otevřený všem producentům;**
- d) programy jsou transparentní a zajistí úplné zpětné vysledování produktů;
- e) programy odpovídají současným a předvídatelným příležitostem na trhu.

Pro podporu jsou způsobilé pouze informační, propagační a reklamní činnosti na vnitřním trhu. Takové činnosti nepodněcují spotřebitele ke koupi produktu kvůli jeho konkrétnímu původu (výjimkou jsou programy bodů c) a d)). **Původ produktu však může být vyznačen za předpokladu, že zmínka o původu je ve vztahu k hlavnímu sdělení podřadná.**

V případě vnitrostátních nebo regionálních známek jakosti **může být původ produktu zmíněn jako vedlejší zpráva.** (*Při posuzování toho, zda je původ skutečně vedlejší zprávou, vezme Komise v úvahu celkový význam textu a/nebo symbolu, včetně obrázků a celkového provedení, pokud jde o původ a význam textu a/nebo symbolu odkazujícího na jediné reklamní prodejní místo, tj. část reklamní zprávy, která se netýká původu.*)

2. Možné varianty označování biopotravin s ohledem na odlišné značení pro biopotravinu z lokálních surovin uplatňované ve vybraných zemích včetně přehledu pravidel pro stanovení původu

2.1. Rakousko

Weby: www.ama.at; www.ama-marketing.at

Základní informace: Jedna z vedoucích zemí v ekologickém sektoru. V roce 2008 dosáhl podíl ekologické půdy 13,8% z.p. (tj. 383 756 ha) a ekologicky hospodařilo 20 102 farem. Obchod s biopotravinami vzrostl o 6% v roce 2008 a dosáhl 914 mil. EUR (tj. 5,3% celkového obchodu s potravinami).

V Rakousku působila řada asociací a svazů, přičemž v nich bylo organizováno cca 70% ekofarmářů (např. v roce 2004 to bylo 11 svazů sdružených pod dvěma zastřešujícími organizacemi „ARGE Bio-Landbau“ a „OeIG“). Přičemž největším svazem bylo „Bio Ernte Austria“, který sdružoval téměř 87% všech ekofarmářů ve svazech.

Od roku 2003 (na popud Ministerstva zemědělství) došlo k celkové rekonstrukci a vznikla jedna zastřešující organizace „BIO AUSTRIA“, která sdružuje všechny předchozí ekologické svazy. Tyto svazy mají vlastní loga a standardy pro jejich získání (viz. příloha), které jdou nad rámec základního EU nařízení k EZ. V současné době BIO Austria sdružuje 13 000 ekofarmářů, což představuje 70% všech rakouských ekofarmářů.

Inspekce je v Rakousku prováděna sedmi kontrolními organizacemi (viz. příloha), tj. Austria Bio Garantie, BIKO Tirol, BIOS, Lacon, LVA, SGS a SLK), z nichž největší je Austria Bio Garantie ABG, která kontroluje více jak 50% rakouských ekofarem.

Certifikace je prováděna svazy nebo přímo kontrolními organizacemi pro jejich svazová loga a dále soukromou společností AMA Marketing s.r.o. (Agrarmarkt Austria Marketing GmbH) pro logo „Austria Bio-Zeichen“ (Rakouské ekologické logo).

AMA Marketing s.r.o. je dceřinou společností státní organizace AMA (Agrarmarkt Austria = organizace pro rakouský zemědělský trh, která funguje obdobně jako u nás SZIF).

AMA Marketing s.r.o. zastřešuje 2 základní činnosti, a to kontrolu jakosti včetně přidělování log a marketing těchto jakostních produktů (tedy i bioproduktů a biopotravin).

Logo „Austria Bio-Zeichen“ je logem privátním. Logo bylo schváleno Ministerstvem zemědělství v roce 1994 k jasnému označení ekologických produktů a společnost AMA Marketing s.r.o. byla pověřena jeho správou. Pro jeho získání je třeba uzavřít licenční smlouvu s AMou a dále plnit základní pravidla EZ (nařízení EU a národních předpisů ÖLK A8 = kapitola A8 rakouského kodexu pro potraviny „Codex Alimentarius Austriacus“) a AMA Marketing standardů. Užití loga je dobrovolné, tedy zájemce o označení svých bioproduktů / biopotravin musí požádat o udělení licence užití loga a zaregistrovat se. (Pozn.: V současné době má licenci na užívání tohoto loga 170 výrobců a více jak 1 100 výrobků nese toto logo. Z průzkumu vyšlo, že 28% lidí logo umí popsat a přes 65% jej rozezná, pokud je jim logo ukázáno viz. příloha)

Užívání loga je zpoplatněno, ale poplatek se hradí pouze jednou při první registraci a je fixní ve výši 1000 EUR. (Pozn.: Uvažují však o zavedení více diferenciovaného ročního poplatku, který v současné době platí pro ostatní loga spravovaná touto společností. Poplatky jsou závislé na obratu prodeje, počtu zaměstnanců a počtu provozoven – více viz. příloha.)

Plnění kritérií podle standardů AMA Marketing je kontrolováno oprávněnou nezávislou inspekční organizací. Tedy AMA Marketing deleguje tuto pravomoc na inspekční organizaci, a to dle vypracovaného „Návodu“. Vzhledem k požadavku kontroly původu surovin zvyšují kontrolní organizace poplatky za kontrolu, avšak minimálně v rozsahu 10-15 EUR.

Při kontrole je zkušební období různě dlouhé dle konkrétního výrobku / stupně zpracování a odvíjí se od analýzy rizik. Kontrolní zpráva se sepisuje mezi kontrolní organizací, AMou a uživatelem licence. Největší díl kontrol v rámci AMA Marketing certifikace se soustředí na výrobce (např. jatky...), minimálně na ekofarmy. U ekofarek probíhá pouze kontrola výběrová.

Kontrola probíhá u všech subjektů minimálně jednou ročně. Logo smí být užíváno pouze spolu s kontrolním číslem přiděleným AMou a dále kódem kontrolní organizace.

Logo má dvě varianty:

a) „Austria Bio-Zeichen“ = označuje ekologické produkty domácího původu.

Toto logo mohou získat ekologické produkty, které jsou vyrobeny se surovin, které 100% pocházejí z Rakouska pokud mohou být v Rakousku vypěstovány. Podíl složek, které není možné v Rakousku vyrobit avšak nikdy nesmí překročit 30%. (Např. u banánového jogurtu musí ekologické mléko pocházet 100% z Rakouska, zatímco ekologické banány, které tvoří jen 7% složek produktu, mohou pocházet z jiné země.)

Dle znění směrnice: „Za region původu uvedený ve značce (např. Rakousko) je považován takový region, ze kterého pocházejí všechny zemědělské suroviny určující hodnotu označovaného výrobku.

Pro suroviny, které nejsou vyráběny v tomto regionu a suroviny, které nejsou vyráběny v odpovídající kvalitě, platí u zpracovaných potravin přípustná toleranční oblast až jedna třetina.“

Bio-značku AMA s uvedením původu je možné využít i jinými státy (např. ČR), regiony (např. Tyrolsko) nebo i homogenním územím (např. alpský region, Evropská unie) – pouze se změní barva a text označující toto území. *(Pozn.: Jestliže není možné použít barvy země, je nutno použít bio-značku AMA s uvedením původu černou/bílou a uvedením regionu původu).*

b) „Bio-Zeichen“ = označuje veškeré ekologické produkty bez uvedení původu, které splňují požadované základní předpisy.

K významnému rozšíření loga „Austria Bio-Zeichen“ přispělo:

- správcovství přes AMu (AMA Marketing GmbH je velmi známá organizace a navíc spravuje i značku kvality AMA logo - obdoba naší značky Klasa)
- uvedení u známých ekologických výrobků
- rozpočet okolo 2 mil. EUR na propagaci (zejména reklama v denní tisku a TV)
- akceptace loga současnými ekologickými svazy

Možnosti propagace loga:

Dle platných pravidel pro propagační a informační kampaně i Rakousko čerpá EU prostředky na propagaci – tato je ale přednostně zaměřena na propagaci ekologického zemědělství a podpora znalosti loga je pouze okrajovou záležitostí – proto lze tyto státní / EU finance takto využívat.

Marketing je realizován přes soukromou organizaci AMA Marketing, s.r.o., která čerpá na propagaci 50% zdrojů z EU a 50% zdrojů soukromých. Tyto zdroje pocházejí zejména z fondu na marketing, do kterého musí přispívat všichni ekologičtí zemědělci povinně určitou roční částku. Tento systém je ale velmi složitý, protože někteří zemědělci jsou osvobozeni (např. pěstitelé obilnin), někteří mají nižší platby dle lokality, velikosti apod. Obecně se ale platí buď z hektaru nebo produkce (např. 1 litru mléka...). Tyto prostředky vybírá státní organizace AMA a přerozděluje je.

Přílohy AT:

AMA_cenik poplatku

AMA_pravidla_cesky

AMA_pravidla_Richtlinie_nemecky

AMA_Vzor_smlouvy_Lizenzvertrag_nemecky

BIOznacky_ekologickych svazu

BIOznacky_kontrolnich organizaci

Zakon o EZ_Codexkapitel_A8_cesky

Zakon o EZ_Codexkapitel_A8_nemecky

Znalosti znacek_2006 (Otázka: Viděli jste někdy některou z uvedených značek?)

2.2. Švýcarsko

Weby: <http://www.bio-suisse.ch/en/thebudlabel.php>

Základní informace: Ke konci roku 2008 bylo dle Bio Suisse ekologicky obhospodařováno celkem 121 000 hektarů (tj. 11,4% z.p.) prostřednictvím 6 111 ekofarem. Z pohledu trhu tvoří prodej bioproduktů 4,9% celkového prodeje potravin.

Hlavním aktérem je zastřešující asociace pro ekologické hnutí „Bio Suisse“, soukromá společnost, která dnes sdružuje okolo 30 členských organizací (např. i výzkumnou organizaci FiBL) a zhruba 90% ekologických farmářů (tj. cca 5 700 ekologických farmářů). Organizace byla založena již v roce 1981, kdy ustanovila první standardy pro EZ a vytvořila vlastní logo „poupě“.

Bio Suisse představuje dále:

- jednotné standardy pro ekologické zemědělství a zpracování
- jednotné logo „poupě“, kdy produkce označená tímto logem představuje cca 60% podíl na švýcarském trhu (tj. více než 800 výrobců a obchodníků má licenci od Bio Suisse na užívání tohoto loga)

Logo „poupě“ je tedy soukromé a jeho užívání dobrovolné. Firmy, které získají oprávnění používat toto logo tzv. uživatelské licence, musí splňovat standardy Bio Suisse a jsou pravidelně kontrolovány. Užívání loga je zpoplatněno. Každý produkt s tímto logem musí současně nést název uživatele licence a certifikační organizace. Toto zajišťuje, že produkty s logem pocházejí z kontrolovaných zdrojů. Dodržování Bio Suisse standardů na farmě, u výrobce nebo obchodníka je pravidelně kontrolováno nezávislou inspekční organizací a to každoročně. Ve Švýcarsku jsou hlavními kontrolními organizacemi „Bio.inspecta“ (založena v roce 1998; kontroluje cca 80% zemědělců a dále i výrobce a obchodníky), „Bio Test Agro“, „IMO (Institut für Marktökologie)“ a „SQS (Swiss Association for Quality and Management Systems)“. Tyto provádějí jak inspekční činnost, tak certifikace dle příslušných svazových standardů (tj. i pro Bio Suisse).

Logo má dvě varianty:

a) BIO SUISSE poupě = označuje ekologické produkty vyrobené ve Švýcarsku (tj. minimálně 90% surovin pochází ze Švýcarska)

b) BIO poupě = označuje ekologické produkty, kdy více jak 10% surovin pochází mimo Švýcarsko

Hlavní nadstandardy oproti základním požadavkům jsou zejména: celofaremní přístup, vytvoření ploch pro ochranu biodiverzity a přísnější limity pro hnojení anebo užití mědi.

Přílohy CH:

Bio Suisse_checklist_processor_trader_ENG (inspekční dotazník 2009 výrobce / obchodníky)

Bio Suisse_checklist_producer_ENG (inspekční dotazník 2009 pro zemědělce)

Bio Suisse_Standards_ENG

Bio Suisse_Standardy_cesky

2.3. Německo

Weby: www.bio-siegel.de; www.oekolandbau.de; www.bmelv.de

Základní informace. Na konci roku 2008 hospodařilo ekologicky 19 813 podniků na 907 786 hektarech zařazených do EZ (tj. okolo 5,4% z.p.). Z pohledu prodeje se biopotraviny podílely na celkové spotřebě potravin 5,4% (stav roku 2007).

V Německu působí řada svazů a většina zemědělců je v nich organizována. Kromě svazů Bioland a Demeter (největší a nejstarší), zde působí další jako Naturland, Biokreis, ECOVIN, Gää, Ecoland a Biopark. Od roku 2002 zde navíc působí jednotná zastřešující organizace pro ekologický sektor – Federace pro ekologický potravinářský průmysl „BÖLW“.

Ekologické zemědělství je v Německu regulováno mimo EU nařízení samostatným **Zákonem o EZ („ÖLG“)**. *(Tento zákon specifikuje oblasti jako: oznamovací povinnosti inspekčních organizací, pravidla delegování pravomocí z jednotlivých federálních zemí na soukromé kontrolní organizace, činnosti sdružené pod státní agenturu pro zemědělství a potravinářství; pravidla pro stravování a pravidla pokutování – stanovuje až 1 rok vězení nebo až 30 tis. EUR při porušení pravidel značení).*

Inspekce v Německu je prováděna soukromými inspekčními organizacemi pod státním dohledem (tj. vzhledem k federální struktuře jde o 16 dozorujících orgánů na úrovni federálních zemí a 22 odsouhlasených inspekčních organizací). Tyto provádí inspekci jak u farem, tak výrobců a obchodníků, a to minimálně 1x ročně.

V Německu je uplatňováno logo „Bio-Siegel“, které je státní a bylo navrženo vládou z důvodu nejasného označování produktů ekologického zemědělství, a to již v roce 2001. Logo je chráněno patentovým úřadem a vlastníkem je Ministerstvo zemědělství (BMELV). *(V současnosti je držitelem licence na toto logo 3 355 firem označujících více jak 55 671 výrobků).*

Užití loga je dobrovolné. Logo lze tedy využít i pro dovozové produkty po splnění základních pravidel a získání licence k logu.

Výhodou je, že toto logo je poskytováno zdarma a za minimálních administrativních požadavků *(EU pravidla nedovolují u státních log uplatnění přísnějších požadavků / nadstandardů nad základní EU nařízení k EZ)*. Podmínkou užívání loga je tedy splnění základních požadavků: tj. nařízení EU a pravidel německého zákona k EZ. Pravidla pro označování / užití „Bio-Siegel“ jsou navíc stanovena v „zákoně o označování biopotravin“ a jeho prováděcí vyhlášce. Tato prováděcí vyhláška také jasně definuje možnost přidání národních / regionálních doplňků k státnímu logu (tj. modifikace v podobě regionálních log).

(Přílohy DE: Zákon o označování biopotravin (originál i překlad), Prováděcí vyhláška k zákonu o označování (originál i překlad), německý Zákon k EZ (originál i překlad).

Regionální loga:

Kromě celoněmeckého loga jsou některými spolkovými zeměmi využívány tzv. regionální „Bio-Siegel“ loga, a to: Hessen, Baden-Württemberg, Mecklenburg-Vorpommern a Bayern. Dále navíc existuje **oblastní logo** pro oblast Rýna (Bio-Siegel Rhön) zahrnující více spolkových zemí. Tato loga fungují jako nadstavba nad státní logo, avšak jsou vyžadovány další specifické regionální požadavky. Cílem je zvýšení uvědomění spotřebitelů k regionálním produktům a posílení odbytu těchto bioproduktů.

Pravidla pro užívání loga – Prostřednictvím uzavření smlouvy o užívání loga od držitele licence získá výrobce bioproduktů / biopotravín právo na označení svých výrobků tímto logem. Za užívání loga se platí licenční poplatek, který je ale spíše symbolický (např. u loga Mecklenburg-Vorpommern činí 150 EUR ročně pro výrobce / obchodníky a 50 EUR ročně pro zemědělce). Uživatel si musí jednak zažádat o užívání loga a dále plnit dodatečná kritéria.

Bio-Siegel Hessen

Zřizovatelem loga je spolková země, správcem loga je rovným dílem: Ministerstvo pro životní prostředí, venkov a ochranu spotřebitelů Hesenska a marketingová společnost MGH GUTES AUS HESSEN GmbH.

(rozšíření loga – dnes jej užívá 58 společností)

Podmínka užití regionálního loga:

- u rostlinné výroby musí všechny produkty (100%) pocházet z daného regionu
- u živočišné výroby musí zvířata také pocházet 100% z daného regionu, přičemž při zpracování masa hovězího, telecího, jehněčího a vepřového musí být zvířata chována v daném regionu minimálně od jejich věku 6 měsíců, u drůběže minimálně od 1 týdne.
- u zpracovaných produktů musí zemědělské suroviny pocházet z regionu (např. mléko v mléčných produktech), ostatní přísady mohou pocházet odjinud pokud splňují pravidla pro EZ. Maximálně do výše 10% může základní zemědělská surovina pocházet z jiné oblasti, pokud tato není v dostatečném množství v daném regionu dostupná.

Bio-Zeichen Baden-Württemberg

Zřizovatelem loga je spolková země, správcem loga je Ministerium für Ernährung und Ländlichen Raumes a uživateli loga jsou svazy:

- Bioland Landesverband Baden-Württemberg
- Demeter Baden-Württemberg
- Ecoland
- Marktgesellschaft der Naturland Betriebe

(rozšíření loga – dnes jej užívá 67 společností)

Podmínka užití regionálního loga:

- platí obdobná pravidla jako u Hesenska. Navíc zde platí povinnost, kdy krmivo musí pocházet z vlastní výroby farmáře.

BIO-Zeichen Mecklenburg-Vorpommern

Zřizovatelem loga je spolková země, správcem je Ministerium für Landwirtschaft, Umwelt und Verbraucherschutz Mecklenburg-Vorpommern (tj. MZe) a držitelem loga je Landesamt für Landwirtschaft, Lebensmittelsicherheit und Fischerei (LALLF).

(rozšíření loga – dnes jej užívá zatím je 9 společností)

Podmínka užití regionálního loga:

- platí obdobná pravidla jako u Hesenska.
- navíc zde platí podmínka pro restaurační zařízení, kde mohou být jednotlivé složky zemědělských produktů označeny značkou, pokud tyto složky pocházejí zcela (100%) z oblasti Mecklenburg-Vorpommern.

Přílohy DE:

Legislativa

Öko-Landbaugesetz_nemecky

Zakon o EZ_Öko-Landbaugesetz_CZ

Öko-Kennzeichengesetz_nemecky

Zakon o ekoznackach_Öko-Kennzeichengesetz_CZ

Öko-Kennzeichenverordnung_nemecky

Vyhlaska k ekoznackam_Öko-Kennzeichenverordnung_CZ

Hessen

Handbuch Biosiegel_Hessen_nemecky

Prirucka pro logo Hessen_cesky

Mecklenburg-Vorpommern

Smlouva o uziti loga_MV_cesky

Smlouva o uziti loga_MV_nemecky (obsahující):

Vzor_zadosti_Antrag_Biozeichen

Vzor_smlouvy_Zeichennutzungsvertrag

Vzor_certifikatu_Zertifikat

Priloha 1_format loga_Bio-Zeichen

Priloha 2_pravidla RV_Pflanzliche_Produkte

Priloha 2.1_kontrola RV_Pflanzliche_Produkte

Priloha 3_pravidla ZV_Tierische_Produkte

Priloha 3.1_kontrola ZV_Tierische_Produkte

2.4. Finsko

Weby: http://www.organic-europe.net/country_reports/finland/default.asp

Základní informace: Velikost ekologicky obhospodařované půdy je cca 150 000 ha (tj. 7% z.p.) a počet ekofarem více jak 4 000 (průměrná velikost ekofarmy je 37 ha); podíl prodeje biopotravin na trhu je 0,8% a většina biopotravin je prodávána prostřednictvím supermarketů.

Hlavním aktérem je Finská asociace pro ekologické zemědělství „Luomuliitto ry“, založena již v roce 1985 a dnes fungující jako zastřešující organizace pro více jak 25 členských organizací, což představuje okolo 3 600 členů (např. členem je i Finská biodynamická asociace). Tato asociace zavedla první inspekční systém, první standardy a tedy vlastní certifikaci (1986). V současné době jejich standardy zahrnují všechny oblasti EZ, ale vždy je základem nejprve inspekční zpráva od kontrolní organizace.

Od vstupu do EU (1995) je inspekce prováděna státní institucí kontrolující bezpečnost potravin Evira (The Finnish Food Safety Authority) pod Ministerstvem zemědělství. Tato instituce provádí také certifikaci a přiděluje státní logo „Luomu“ (Kontrolovaná ekologická produkce). Každý kdo splní základní požadavky (předpisy EU a národní) má právo používat toto logo. Užívání loga je dobrovolné a zdarma (stejně jako u všech ostatních log ve Finsku).

Navíc jsou zde dva soukromé svazy („Luomuliitto ry“ a „Finská biodynamická asociace“), které certifikují dle svých standardů a přidělují svoje loga. Základem splnění jejich standardů je však vždy provedení inspekce u státní instituce Evira.

A právě asociace „Luomuliitto ry“ přiděluje svoje logo „berušku“, k jehož získání patří i podmínka původu surovin z Finska. Podmínkou užívání loga je splnění EU nařízení k EZ a navíc standardů svazu jako např.:

- členství ve svazu
- produkce dle systému kvality řízení (ISO 9001)
- organická hnojiva smí být používána pouze jako kompost
- krmiva musí 100% pocházet z Finska
- u zpracovaných biopotravin musí minimálně 75% složek pocházet z Finska, avšak u základních složek nebo jednosložkových výrobků až 100% musí pocházet z Finska.

Pravdou ale je, že toto logo není příliš zavedené a uplatňuje se zejména u zeleniny.

Kromě ekologických log, je podmínka původu surovin z Finska uplatňována také u národního značení kvalitních potravin.

Toto logo je přidělováno organizací Finfood potravinám, které jsou vyrobeny ve Finsku a navíc z větší části ze surovin pocházejících z Finska (minimálně 75%). Přičemž maso, ryby, vejce a mléko musí pocházet z Finska plně (100%).

Finfood je nezisková organizace. Rozpočet je tvořen jak z příspěvků členů asociace, tak i státní podpory z Ministerstva zemědělství. Avšak dceřinná společnost Hyvää Suomesta odpovědná za správu loga je soukromou společností a podpora loga je prováděna pouze ze soukromých prostředků.

2.5. Dánsko

Weby: http://pdir.fvm.dk/Organic_farming_.aspx?ID=6635
http://www.organic-europe.net/country_reports/denmark/default.asp

Základní informace: V Dánsku bylo ke konci roku 2008 obhospodařováno 166 738 ha v EZ prostřednictvím 2 682 ekofarem (což je okolo 6,2% z.p. a jedná se o mírný pokles oproti roku 2002, kdy počet farem dosáhl 3 714 a plocha v EZ přes 178 tis. ha).

V Dánsku v současné době působí jedna zastřešující organizace „Dánská asociace pro EZ“, jejíž zakládající organizace „Dánská organizace pro EZ“ vznikla již roku 1981. Současně zde působí také „Biodynamická asociace Demeter“ (založená v roce 1936). K významným krokům vývoje EZ patřilo založení „Organic Foods Council“ v roce 1987, což je platforma, jejíž cíl je posilovat, monitorovat a hodnotit příležitosti vývoje EZ (dnes jde o státní organizaci sdružující státní i nestátní aktéry ekologického sektoru).

V Dánsku je inspekce prováděna státními institucemi. Ekologické farmy, výrobci krmiv, osiv, hnojiv a ostatních nepotravinářských produktů jsou registrováni a kontrolováni dánským úřadem „Danish Plant Directorate“. Výrobci potravin pak úřadem „Danish Veterinary and Food Administration“.

Dánské logo (červený Ø symbol) bylo zavedeno v roce 1990. Jedná se o logo státní a je v podstatě jediné využívané (ze studií vychází jeho znalost téměř všemi spotřebiteli a má vysokou důvěru). Podmínkou jeho získání je splnění základních požadavků, a to EU nařízení k EZ a dále pravidel dánského zákona k EZ. Logo je poskytováno zdarma po zaregistrování.

Označení logem navíc znamená, že kontrola farmy, výroby nebo distributora byla provedena dánským úřadem, tedy že poslední fáze přípravy bioproduktu / biopotraviny proběhla na území Dánska a pod státní dánskou inspekci. Proto tedy lze logo udělit jen produktům pocházejících z Dánska anebo dovezeným produktům v Dánsku zpracovaným nebo aspoň zabaleným. (Skutečnost, že inspekce je prováděna v Dánsku navíc zdůrazňuje i červená barva loga odpovídající barvě dánské vlajky).

3. Přehled návrhů na změnu pravidel označování biopotravin od jednotlivých zájmových skupin ekologického sektoru v ČR

V souvislosti s probíhající novelizací českého zákona o ekologickém zemědělství (č.242/2000 Sb.) byly shromážděny návrhy od následujících tří organizací:

- Potravinářská komora ČR v rámci její sekce pro biopotraviny
- PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, Šumperk
- PRO-BIO, obchodní společnost s r.o., Staré Město pod Sněžníkem

Vzhledem k různorodým postojům členů nově založené České technologické platformy pro ekologické zemědělství (ČTPEZ) nebylo možné zpracovat jednotný návrh za tuto organizaci k dané problematice.

Všechny tři společnosti souhlasí s potřebou označování biopotravin domácího původu. Liší se však pohled na způsob provedení.

PK ČR a PRO-BIO Svaz navrhuje použití stávajícího loga nově (od 1.7.2010) jen pro potraviny domácího původu (tj. jen pro ty, které splní limit 70%, resp. 80% surovin domácího původu). Ostatní biopotraviny by tedy mohly nést od tohoto okamžiku jen povinné logo EU. V tomto případě by mohly nastat následující varianty:

- jen povinné logo EU s textem o původu „EU-zemědělská produkce“ = dovezené biopotraviny ze zemí EU nebo biopotraviny s větším podílem dovezených surovin z EU (než je 70%, resp. 80%)
- povinné logo EU s textem o původu „ČR-zemědělská produkce“ a současně české logo označující biopotraviny domácího původu = biopotraviny vyrobené v ČR (s podílem surovin z ČR vyšším než 98%)
- povinné logo EU s textem o původu „EU-zemědělská produkce“ a současně české logo označující biopotraviny domácího původu = biopotraviny vyrobené v ČR (s podílem surovin z ČR nižším než 98%, ale vyšším než 70%, resp. 80%) – *tato varianta by byla matoucí a v nesouladu s navrhovaným novým určením původu.*

PRO-BIO, obchodní společnost trvá na zachování stávajících pravidel, tedy, že logo „zebra“ by mělo i nadále být použitelné pro všechny bioprodukty a biopotraviny. Návrh na způsob značení biopotravin jen domácího původu není uveden.

Slabé stránky těchto návrhů z pohledu získaných informací:

- a) státní logo, navíc povinné ze Zákona o EZ, není možné omezit jen na biopotraviny domácího původu (bylo by považováno za omezení vnitřního trhu)
- b) navrhovaný limit není v souladu s nově navrhovaným systémem určování původu v novém EU nařízení (70%, resp. 80% versus 98%)
- c) chybí jasná definice toho, co se myslí surovinou domácího původu, zda jde o suroviny v ČR vypěstované a nebo pouze vyrobené.

Stanovisko Sekce pro biopotraviny při PK ČR k novelizaci zákona č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství

Na svém řádném zasedání dne 3.10.2009 se členové Sekce pro biopotraviny při PK ČR rozhodli zaslat Ministerstvu zemědělství ČR své stanovisko k probíhající novelizaci zákona č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství, konkrétně k § 24 Označování biopotravin.

Stanovisko:

Potravinářská komora ČR žádá Ministerstvo zemědělství, aby při novelizaci zákona č. 242/2000 Sb. upravila **část zákona týkající se označování biopotravin takto:**

Označování biopotravin

Biopotravinu, při jejíž výrobě bylo použito více než 70 % hmotnosti nebo objemu bioproduktů, přídatných látek²⁷⁾ a pomocných látek²⁸⁾ pocházejících z České republiky a na kterou kontrolní orgán vydal osvědčení o biopotravině, označí výrobce biopotravin mimo požadavků stanovených zvláštními právními předpisy³²⁾ také grafickým znakem (§ 25 odst. 1) a identifikačním kódem kontrolního orgánu; nevylučuje-li to název biopotraviny, také slovem "bio".

Kromě toho žádáme o zachování stávající podoby grafického znaku, kterým se označují bioprodukty a biopotraviny.

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

Nemocniční 53, 787 01 Šumperk

www.pro-bio.cz

V Šumperku dne 9. 11. 2009

Věc: Stanovisko PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců k novelizaci zákona č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství

Na základě řádného hlasování členů Rady PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců podáváme na Ministerstvo zemědělství ČR své stanovisko k probíhající novelizaci zákona č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství, konkrétně k § 23 Označování biopotravin.

Stanovisko:

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců žádá Ministerstvo zemědělství, aby při novelizaci zákona č. 242/2000 Sb. upravila **část zákona týkající se označování biopotravin takto:**

§ 23

označování bioproduktu, biopotravin nebo ostatního bioproduktu

(1) Bioprodukt, biopotravina a ostatní bioprodukt se označí v souladu s předpisy Evropských společenství¹⁸), včetně kódu pověřené osoby, se kterou osoba podnikající v ekologickém zemědělství uzavřela smlouvu o kontrole a osvědčování, a která provedla poslední kontrolu. Bioprodukt, biopotravina a ostatní bioprodukt, který byl vyroben minimálně z 80 % ze surovin vyrobených na území České republiky se na obale označí také grafickým znakem podle odstavce 2.

(2) Podobu grafického znaku, kterým se označí bioprodukt, biopotravina a ostatní bioprodukt, který byl vyroben minimálně z 80 % ze surovin vyrobených na území České republiky, stanoví prováděcí právní předpis. Tento grafický znak smí být užíván pouze pro účely tohoto zákona nebo předpisů Evropských společenství¹¹) a v souladu s nimi.

Komentář:

Jsme toho názoru, že by se biozebra měla nadále (s určitým přechodným obdobím) používat k označování biopotravin, při jejíž výrobě bylo použito více než 80 % hmotnosti nebo objemu bioproduktů, přídatných látek a pomocných látek pocházejících z České republiky a na kterou kontrolní orgán vydal osvědčení o biopotravině. Tato změna by souvisela s povinným používáním nového evropského loga od července 2010. Každá zabalená biopotravina bude tedy označena evropským logem, a pokud bude pocházet z českých bioproduktů také biozebrou. Již dlouho svaz PRO-BIO i ostatní aktéři EZ volají po zdůraznění původu českých biopotravin a změna významu biozebry je výbornou příležitostí k naplnění této snahy. Pomůže to českým faremním bioproducentům i českým spotřebitelům.

S pozdravem

Za svaz PRO-BIO

Stanovisko ke změně zákona o ekologickém zemědělství týkající se označování biopotravin

Zasíláme Vám připomínky ke Stanovisku Sekce pro biopotraviny při PK ČR k novelizaci zákona č. 242/200 Sb. o ekologickém zemědělství, ve kterém navrhuje úpravu zákona týkající se označování biopotravin, kdy grafickým znakem BIO, tzv. „zebrou“, by měly být značeny pouze biopotraviny, při jejichž výrobě bylo použito více než 70 % surovin pocházejících z ČR.

PRO-BIO, obchodní společnost s r.o., jako jeden z největších výrobců a obchodníků, s tímto návrhem zásadně nesouhlasí a zastává stanovisko, aby i v novele zákona byla ponechána možnost označovat tímto logem všechny bioprodukty, biopotraviny a ostatní bioprodukty (osiva, krmiva) certifikované v České republice.

Naše společnost se zabývá výrobou biopotravin, bioosiv a biokrmiv a provozuje velkoobchod s bioprodukty a biopotravinami (v nabídce máme v současné době cca 1 000 položek), v rámci kterého zásobuje jak obchodní řetězce, tak síť specializovaných prodejen. Počet položek z dovozu představuje 70 - 80 %. Od počátku značíme veškeré naše zboží ekologického původu tímto grafickým znakem.

Pro podporu našeho nesouhlasného stanoviska k danému návrhu k označování biopotravin uvádíme následující argumenty:

- Z hlediska marketingového se jedná o zásadní chybu, boří se to, co se zde přes 10 let buduje. Po zavedení novely by v ČR bylo možné dovozové biopotraviny označit pouze evropským logem, které bude pro spotřebitele absolutně neznámé, spotřebitel ztratí orientaci a biopotraviny, jejichž produkce je v ČR nedostupná, budou neprodejně. V konečném důsledku to povede k zúžení sortimentu a celkovému zhroucení trhu s biopotravinami.
- Naše společnost v rámci prodejních i mimoprodejních činností dlouhodobě aktivně propaguje „zebrou“ a do její propagace již vynaložila značný objem finančních prostředků
- Veškeré bioprodukty a biopotraviny dovezené ze zahraničí (i z EU) recertifikujeme právě proto, abychom je mohli označit „zebrou“. Tato recertifikace představuje zvýšené náklady a administrativní zátěž.
- Nově zavedené značení by znamenalo další administrativní zatížení jak z hlediska provozního, tak v oblasti kontroly.
- Existuje velké množství surovin, které v ČR vyprodukovat buď nelze, nebo ve snížené kvalitě – luštěniny (čočka, fazole, cizrna, sója), rýže, různé druhy koření, ovoce, sušená zelenina apod.
- Máme dlouhodobé smluvní závazky, zejména s obchodními řetězci, které nezohledňují sezónnost nebo nedostatek produkce (např. v sezóně 2007/2008 byl v ČR nedostatek základních obilovin a do ČR se musela dovážet i pšenice a žito z Francie a Itálie).
- Nejbližší produkční ekologické zemědělce máme ve vzdálenosti 30 – 50 km, ale jsou v Polsku – z hlediska dopravy rozhodně ekologičtější varianta.

Od počátku jsme vsadili na značku BIO „zebru“ právě proto, že její užívání bylo upraveno zákonem, představovala jednotné značení biopotravin v ČR a zároveň jistotu kontinuity v jejím pokračování. Považujeme za „nemorální“ po období, kdy se v ČR budoval a dosáhl určité úrovně trh s biopotravinami, měnit pravidla pro užívání tohoto loga.

Samozřejmě jsme zastánci označování biopotravin s domácím původem surovin, ale musí se transparentně budovat a nepodrážet dosažené úspěchy. Budování loga a značky je dlouhodobý proces a jakékoliv změny jej mohou ohrozit.

Ve Starém Městě 10.11.2009

Za PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.

Ing. Martin Hutař
Ing. Karel Matěj
Ing. Petr Trávníček

4. Detailní příklad uplatnění odlišného značení biopotravin z lokálních surovin včetně popisu použitých argumentů nutných / vhodných pro schválení ze strany EU

Detailní příklady uplatnění odlišného značení biopotravin z lokálních surovin jsou uvedeny pro vybrané země již v části 2. „Možné varianty označování biopotravin...“ této studie. Tato část se věnuje použitým argumentům k zavedení takového označování.

Příklady argumentů použitých k prosazení regionálních log ve spolkových zemích Německa:

- hlavní zdůrazňovanou snahou je podpora odbytu potravin vyrobených v ekologickém zemědělství, tedy produktů vysoké jakosti (zlepšit tržní šance pro biopotraviny) při zdůraznění všech jejich pozitiv (venkov, životní prostředí, zdraví lidí..),
- snahou propagace regionálního loga je navíc pomoci místním ekologickým podnikům v dalším rozvoji a zpřístupnit jejich regionální produkty na celonárodní odbytové trhy
- budování důvěry spotřebitelů, kdy regionální logo je synonymem zajištěné jakosti potravin a transparentního původu v oblasti zemědělské výroby, zpracování a prodeje
- zdůraznění výhody užívání regionálních označení vzhledem k zaměření se na co nejkratší a transparentní výrobní cesty
- posílení regionální identity (tj.zvýšení odbytu regionální bioproduktů / biopotravin a současně posílení povědomí o regionální produkci)
- poukázat na „BIO“ produkci z dané země

„Země Hesensko zavádí pro podporu odbytu biologicky vyráběných potravin ochrannou známku kvality spolu s označením původu těchto produktů. Konceptem zavedení této ochranné známky na trh má být dána do popředí výroba, zpracování a odbyt zemědělských bioproduktů. Upřednostňovaným cílem přitom je zásobovat spotřebitele produkty z ekologického zemědělství ve smyslu cíleného uspokojování poptávky, a tím splňovat rostoucí poptávku po těchto produktech. Pro zvýšení transparentnosti pro spotřebitele musí být tyto produkty vyrobeny, zpracovány a prodávány v rámci systému zajištění jakosti. Dodatečně je možno uvádět původ produktů v podřadné formě.“

Příklady argumentů použitých k prosazení loga v Rakousku:

Rakousko prezentuje velmi podobné argumenty. Vzhledem k tomu, že logo označující ekologické produkty domácího původu je pouze variantní k logu pro veškerou produkci, neexistovaly výrazné bariéry pro jeho zavedení.

Mimo to i toto logo označující ekologické produkty domácího původu je možno využít ostatními regiony / státy. (např. i český subjekt si může požádat o logo s ověřením původu, pak AMA Marketing s.r.o. připraví nový text a změní barvu stávajícího loga).

Z pohledu propagace je třeba pro čerpání finančních prostředků (EU / státních) na propagaci dodržovat pravidla Společenství a všechny zkoumané země takto činní. Tedy propagační a informační kampaně jsou přednostně zaměřeny na obecnou podporu osvěty o EZ a podporu spotřeby biopotravin. V rámci budování důvěry spotřebitelů mohou být propagována také loga (s přednostním postavením loga EU), vždy však platí obecná zásada, že loga propagovaná za státní finance musí být otevřena všem producentům

v rámci EU, příp. aspoň v podobě určité varianty (*např. logo Austria Bio-Zeichen je otevřeno i českým subjektům – jen bude použita jiná barva loga a změní se text; obdobně regionální loga v Německu mají možnost uplatnění i pro regiony / země mimo Německo, jen se k logu přidá jiná vlaječka apod.*).

Dle legislativních pravidel musí být tyto kampaně zaměřeny na:

- podporu spotřeby produktů ekologického zemědělství,
- rozšíření znalostí spotřebitelů o označování, včetně loga Společenství používaného u produktů ekologického zemědělství,
- poskytování úplných informací a zlepšení veřejného povědomí o výhodách ekologického zemědělství, zejména pokud jde o ochranu životního prostředí, dobré životní podmínky zvířat, udržování přírodního prostředí a rozvoj venkovských regionů,
- poskytování úplných informací o obsahu a fungování režimu Společenství o ekologickém způsobu produkce,
- podporu přechodu jednotlivých producentů a zpracovatelů a seskupení producentů, zpracovatelů nebo maloobchodníků, kteří neprovozují ekologické zemědělství, na tento způsob produkce a dále podporu prodeje produktů ekologického zemědělství ze strany maloobchodníků, seskupení maloobchodníků a provozovatelů restaurací.

5. Způsob certifikace a způsob kontroly a dohledávání původu surovin (jakým způsobem je prováděna kontrola naplňování např. 70 procent původu z lokální produkce v ostatních zemích)

Ve všech zkoumaných zemích je detailní postup kontroly původu surovin ponecháván na kontrolních organizacích, které mohou být případně navíc kontrolovány poskytovatelem licence k logu nebo jím delegovanou organizací (tzv. supervize).

Kontrola pak zahrnuje jak dodržování základních pravidel EZ a dále speciálních standardů (tj. např. svazu Bio Suisse nebo doplňkových standardů plynoucích z licenční smlouvy o užívání konkrétního loga – případ regionálních log v Německu), tak také transparentního původu.

Pro sledování dodržování ustanovení o původu musí uživatelé loga vést záznamy o příjmu surovin a o výdeji zboží. Záznamy a účetní evidence musí být kompletní a přesná pro všechny výrobní fáze, od výroby po dopravu, skladování, balení a označování u velkoobchodníka až po maloobchodní prodej.

Obecně platí pravidlo, že sám uživatel označení musí na vlastní zodpovědnost zavést potřebná opatření, aby ručil za to, že nedojde k žádnému nepřípustnému použití označení. Platí základní zásada, že **každý výrobek musí být dohledatelný zpět k prvnímu producentovi**.

Kromě poplatku kontrolním organizacím (který se v případě kontroly původu zvyšuje, ale většinou jen mírně, jelikož nejde o výrazný nárůst objemu práce), je nově uplatňován navíc poplatek „licenční“ za propůjčení loga (ten může být jednorázový – př. Rakouska nebo většinou každoroční – př. Německa a Švýcarska).

Každý zemědělec, výrobce a distributor musí mít tedy uzavřenu smlouvu s kontrolní organizací a navíc licenční smlouvu s poskytovatelem označení.

5.1. Austria Bio-Zeichen (rakouský příklad)

Společnost Agrarmarkt Austria Marketing GesmbH. (dále jen zkráceně AMA Marketing) vlastní několik značek jakosti potravin (i konvenčních) včetně bio-značek AMA. Pravidla užití bio-značek jsou dána jednak Směrnicí pro udělení práv k užití bio-značek AMA (schvalována Spolkovým ministerstvem zemědělství, lesnictví, ochrany životního prostředí a vodohospodářství) a dále přímo v licenční smlouvě.

Obě varianty bio-značky AMA (tj.s uvedením nebo bez uvedení původu) jsou udělovány pro celou potravinu a neslouží k výhradnímu označení přísad. Bio-značky AMA mohou být používány pouze ve spojení s kontrolním číslem uděleným společností AMA-Marketing.

Bio-značka AMA je udělována potravinám, jejichž výrobní způsob odpovídá: směrnicím Rakouské knihy potravin (Kodex, kapitola A8), EU nařízení o EZ a všem ostatním právní ustanovením platným v Rakousku týkajícím se kvality potravin.

Základním předpokladem pro získání a používání bio-značky AMA je dále to, aby výrobek (potravina) nebyl(a) geneticky modifikován(a). *(Pozornost je výhradně zaměřena na konečný výrobek, tedy příslušné kontroly se provádějí výhradně u koncového produktu. Za tímto účelem je nutno vybírat produkty podle plánu namátkových zkoušek a produkty předávat akreditovaným laboratorům).* Posudky jako důkaz dodržování této definice musí být založen na kontrolním systému, který zahrnuje celý výrobní řetězec. Musí je podat na jedné straně kontrolní organizace, na druhé straně má společnost AMA Marketing právo při uzavření licenční smlouvy jednou za rok sama zadat vypracování posudku na náklady nabyvatele licence.

Možnosti použití bio-značek AMA:

Jestliže zemědělský podnik zažádá pro své výrobky o bio-značku AMA, pak není dovoleno, aby současně vedl také konvenční provozní odvětví.

U výrobních podniků je v zásadě dovoleno označovat pouze potraviny, které jsou schváleny společností AMA Marketing.

U distribučních firem platí povinnost podat důkaz o tom, že veškeré produkty, které mají vést bio-značku AMA, odpovídají předpisům této směrnice a licenční smlouvy. Až následně je uděleno právo k užívání bio-značek AMA. Firma oprávněná k prodeji nesmí vést bio-značky AMA na prospektech, fakturách a ostatních podkladech takovým způsobem, aby vznikl dojem, že značka byla udělena jí samotné, s výjimkou případu, kdy je pro své produkty skutečně sama oprávněna vést bio-značky AMA.

Pravidla určení původu jsou specifikována:

- a) v tzv. „Návodu pro kontrolní organizace“ zpracovaném organizací AMA Marketing, ale pouze v obecné rovině
- b) v inspekčních pravidlech jednotlivých kontrolních organizací (kontrola toků, vstupů a výstupů je součástí běžné inspekce...)
- c) v rámci každoročního školení inspektorů AMou dle zkušeností z praxe

Pro určování původu platí tyto základní pravidla:

- a) v případě jedné / totožné složky produktu musí tato být ze 100% domácího původu (tedy nelze smíchat mléko domácí a dovozové v případě sezónního nedostatku suroviny)

- b) tolerance 30% ekologických složek ze zahraničí se nevztahuje na hlavní složky produktu (mléko v jogurtech, obilí v pečivu apod.) Platí povinnost se ve sporných bodech vždy poradit s kontaktním úředníkem.
- c) původ složek nepocházejících z domácí produkce (tj. limit do 30%) je posuzován dle místa jejich vypěstování (tedy pokud se do jogurtu přidává džem, který byl sice vyroben v dané zemi, ale surovinou jsou dovozové banány, pak tato složky je považována za pocházející ze zahraničí) – **užívá se pravidlo „kde bylo sklizeno“**
- d) podmínka, že do 30% složek produktu může pocházet ze zahraničí, se vztahuje pouze na složky / suroviny, které nelze buď v dané zemi vypěstovat nebo se prokáže jejich nedostatek (buď z pohledu množství nebo kvality).
Zde je však toto prokázání **ponecháno na zodpovědnosti výrobce**, který musí toto tvrzení při inspekci doložit (tj. mít potvrzení od obchodních organizací, že daná surovina skutečně nebyla dostupná).

5.2. Bio-Siegel HESSEN (německý příklad)

Rozhodující výhodou označení Bio-Siegel HESSEN je to, že se kompletní kontrola jak dodržování speciálních standardů, tak také transparentního původu provádí prostřednictvím soukromých kontrolních organizací. Této kontrole se musí podřídit všichni zúčastnění od výroby přes úpravu, zpracování až po prodej.

Nabyvatel licence, uživatel označení, zemědělské podniky, sdružení výrobců a podniky potravinářského průmyslu, které se podílejí na výrobě nebo úpravě a zpracování, se musí podrobit nezávislé kontrole, prostřednictvím které je zaručeno dodržování předepsaných standardů a možnost transparentnosti původu, i když tyto subjekty samy označení neužívají.

Pro sledování dodržování ustanovení o původu musí uživatelé označení vést záznamy o příjmu surovin a o výdeji zboží. Ze záznamů o příjmu surovin musí být zřejmý původ produktu a podíl, který byl vytvořen podle kvalitativních a výrobních ustanovení pro označení Bio-Siegel – HESSEN. *(tzn. kontrolní organizace musí namátkově zkontrolovat dodržování ustanovení o původu a výrobě v rámci podnikové kontroly srovnáním záznamů o příjmu surovin a výdeji zboží s potvrzeními na dodacích listech, příp. fakturách).*

Kontrolní organizace vystaví následně osvědčené organizaci certifikát, viz. formulář.

Certifikát o provádění systému zajištění jakosti pro označení Bio-Siegel HESSEN

Podniku:

je kontrolním orgánem, který je pověřen prováděním systému zajištění jakosti,

na rok _____

potvrzeno splnění ustanovení o kvalitě a původu pro následující výrobky:

Existují v podstatě čtyři smluvní strany:

- a) **poskytovatel licence** (pověřená marketingová společnost) – navrhuje pravidla pro užívání označení, vytváří příručku, zajišťuje aktualizaci systému, uděluje právo k užívání označení nabyvatelům licence prostřednictvím licenční smlouvy a je oprávněn požadovat náhradu za poskytnutí licenčních práv, kontroluje dodržování ustanovení licenčních smluv a smluv o užívání označení – většinou prostřednictvím odsouhlasených kontrolních organizací)

Ustanovení o kontrole:

- Poskytovatel licence si vyhrazuje právo provádět mezi nabyvatelem licence a uživatelem označení kontroly v místě s ohledem na smluvní udělování označení.
- Poskytovatel licence si vyhrazuje právo kontrolovat u nabyvatele licence jím smluvně udělená práva na užívání označení.
- Poskytovatel licence je zejména oprávněn kdykoliv u nabyvatele licence a u uživatelů označení uplatňovat své právo kontroly. Právo kontroly může být uplatňováno jak poskytovatelem licence, tak také místem nebo osobou jím pověřenou.

- b) **nabyvatel licence** (např. sdružení výrobců, svazy..) – obdržel na základě licenční smlouvy právo na užívání značky a dále právo na další předávání této značky písemnou smlouvou dále zemědělským a potravinářským podnikům (tj. uživatelům označení). Nabyvatelem licence se může stát pouze ten, kdo může zaručit sledování, popř. v případě vlastního užívání dodržování ustanovení platných pro užívání tohoto označení.

Práva a povinnosti nabyvatele licence:

- Neprodleně informuje poskytovatele licence o uzavírání a vypovídání smluv o užívání označení. Kromě toho zasílá poskytovateli licence vždy k 31. lednu následujícího roku kompletní aktualizovaný seznam všech smluv o užívání označení s ním uzavřených spolu se stavem ke konci předcházejícího roku.
- Může od uživatele označení požadovat náhradu za účelem zaplacení nákladů jemu vzniklých v rámci licenční smlouvy nebo v souvislosti se smlouvami o užívání označení.
- Zavazuje se kontrolovat dodržování smluv o užívání označení uzavřených z jeho strany.

Ustanovení o kontrole:

- Nabyvatel licence učiní na vlastní zodpovědnost potřebná opatření, aby ručil za to, že ze strany uživatele označení nedojde k žádnému nepřipustnému použití označení.
- Nabyvatel licence se zavazuje prověřit jím poskytnutá práva o užívání označení vzhledem ke smluvnímu použití označení.
- Nabyvatel licence se zavazuje, že si nechá každý rok od uživatelů označení stejně jako od zemědělských podniků, od kterých odebíral suroviny, předložit jeho osvědčení kontrolní organizací. Tato osvědčení uschová u sebe.

- c) **uživatel označení** (tj. samotný nabyvatel licence nebo podniky potravinářského průmyslu, které samy výhradně užívají označení vůči koncovému spotřebiteli)

Práva a povinnosti uživatele licence:

- Předkládá každoročně do 31.ledna nabyvateli licence osvědčení o provedené kontrole včetně výsledku kontroly.
- Předkládá každoročně do 31.ledna nabyvateli licence seznam, ze kterého bude zřejmé přijaté množství a množství zpracovaných produktů z něj vyrobených se vztahem k uplynulému roku.
- Pokud není možno dodržet zvláštní kvalitu, transparentní původ a krátké přepravní cesty z důvodu mimořádných okolností, neprodleně to sdělí kontrolní organizaci a nabyvateli licence. Po dohodě s nabyvatelem licence je pak nutno obratem rozhodnout, zda je možno výrobek/výrobky v rámci označení Bio-Siegel – HESSEN uvést na trh.

Ustanovení o kontrole:

- Uživatel označení učiní na vlastní zodpovědnost potřebná opatření, aby ručil za to, že nedojde k žádnému nepřipustnému použití označení.

- d) **ostatní výrobci**

Práva a povinnosti uživatele licence:

- Výrobce se zavazuje k dodržování úkolů obsažených v ustanoveních.

- Pokud není možno dodržet zvláštní kvalitu, transparentní původ a krátké přepravní cesty z důvodu mimořádných okolností, neprodleně to sdělí kontrolní organizaci a uživateli označení, kterým dodává. Po dohodě s uživatelem označení a kontrolní organizací je pak nutno obratem rozhodnout, zda je možno výrobek/výrobky v rámci označení Bio-Siegel – HESSEN uvést na trh.

Kontrolní orgán se v rámci Bio-Siegel – HESSEN zavazuje:

- přiměřeně školit a dále vzdělávat své pracovníky ve vztahu k systému zajištění jakosti a ustanovení značení Bio-Siegel – HESSEN,
- po úspěšné kontrole písemně potvrzovat kontrolnímu podniku shodu s ustanoveními,
- zachovávat mlčenlivost o všech získaných informacích a poskytovat informace pouze úřadu dohlížejícího na průběh kontrol nebo jen po dohodě s podnikem,
- po úspěšné kontrole vyhotovovat podniku písemné potvrzení a toto potvrzení zasílat také nabyvateli licence a společnosti MGH GUTES AUS HESSEN GmbH.

Náklady:

- Rozsáhlá ohlášená kontrola podniku bude provedena jednou ročně. Náklady se řídí podle ceníku a nese je podnik.
- Speciální úkony a dodatečné kontroly je nutno navíc uhradit.
- Podnik nemůže vůči kontrolnímu orgánu s výjimkou případu hrubé osobní nedbalosti nebo porušení příkazu mlčenlivosti uplatňovat žádné nároky na ručení.

Smluvní zajištění:

- Subjekt musí mít s kontrolní organizací uzavřenu smlouvu.
- K vypovězení této smlouvy může dojít písemně za dodržení tříměsíční výpovědní lhůty ke konci příslušného roku a je nutno jej oznámit MGH GUTES AUS HESSEN GmbH. Jinak se tato smlouva prodlužuje vždy o další rok za obdobných podmínek.

5.3. Logo Bio Suisse (švýcarský příklad)

Každý zemědělec, výrobce a distributor musí projít inspekci a následnou certifikací dle standardů Bio Suisse (tj. musí mít uzavřenou smlouvu s inspekční a certifikační organizací, která má právo certifikovat dle standardů Bio Suisse a současně je akreditovaná odpovědnou švýcarskou institucí (METAS)).

Dále je povinen uzavřít smlouvu s Bio Suisse, která zaručuje ochranu užití loga (stanovuje pravidla označování a užití loga).

Existují dva smluvní vztahy:

- a) producentská smlouva (smlouva se zemědělcem)
- b) licenční smlouva (smlouva s výrobcem nebo distributorem, příp. zemědělcem, pokud dosáhne určitého obratu z prodeje produktů označených logem)

Producentská smlouva zavazuje zemědělce platit svazu členský poplatek a marketingový příspěvek (stanoven fixně). Licenční smlouva zavazuje navíc k platbě licenčního poplatku, který je každoročně aktualizován a existují rozdílné poplatky pro faremní výrobce, včelaře, přímý prodej, sektor zpracování masa, velkoobchody, stravování ...)

Výsledkem uzavření smlouvy s Bio Suisse je jednak právo označovat produkty logem a dále právo používat informace o dodržování standardů Bio Suisse v propagačních materiálech.

Standardy Bio Suisse zahrnují řadu dodatečných požadavků, které je třeba také kontrolovat jako jsou např.: přísnější pravidla při ochraně rostlin, specifické požadavky na nákup krmiva, složení krmiva, nákup zvířat, požadavek přechodu celé farmy na EZ včetně povinného školení, **včetně potřeby kontroly původu surovin** aj.

V oblasti zpracování a marketingu má Bio Suisse zpracována vlastní detailní pravidla pro jednotlivé skupiny potravin, a to: mléko a mléčné výrobky; maso a masné výrobky; ovoce a zelenina; včelí produkty; obilí a obilné produkty; alkoholické nápoje a vinný ocet; živočišné tuky a oleje; vejce a vaječné produkty; koření, bujóny, omáčky...; gastronomie; krmiv a vstupy označené logem „možno použít v EZ“.

Dovoz ekologických produktů s nárokem na užití loga

Dovezené produkty (jak suroviny tak zpracované potraviny), které mají nést logo, musí splňovat následující požadavky:

- produkty musí být vyprodukovány v souladu s těmito standardy (případně standardy rovnocennými). Přičemž koncový výrobce nebo kontrolní organizace musí být schválena svazem Bio Suisse.
- dovoz je proveden pouze obchodníkem, který má platnou licenční smlouvu s Bio Suisse
- Bio Suisse poskytne logo na produkty, které byly dovezeny po zemi nebo po vodě (nikdy pro leteckou dopravu). Výjimky pro konkrétní případy musí být stanoveny komisí LCI
- musí být splněny požadavky Švýcarského zákona pro EZ
- musí být dána přednost dovozu produktů ze sousedních zemí

Pokud jsou výše uvedené požadavky splněny a tok produktů lze jednoznačně vystopovat zpět k certifikovanému producentovi, pak držitel dovozní licence bude dostávat povolení zvlášť pro každou dodávku a může dovezené produkty označit logem Bio Suisse. Toto schválení však nedává právo zahraničnímu dovozci označovat toto dovezené zboží logem Bio Suisse, značení může provádět pouze domácí příjemce – člen Bio Suisse.

Zahraniční výrobce musí označit transportované zboží textem „odsouhlaseno svazem Bio Suisse“.

Navíc Bio Suisse omezuje možnost značení logem pro zahraniční výrobce, pokud domácí nabídka je dostačující a dále pokud je výrobek vyroben zcela v zahraničí (tj. veškerá výroba provedena zahraničí).

Označování:

Podmínkou označování produktů logem Bio Suisse je uzavření smlouvy se svazem a dodržování těchto standardů a dále instrukcí pod názvem „Požadavky na označování produktů a užití označení v reklamních materiálech“.

Grafická forma loga musí být subjektem vždy předem zaslána na Bio Suisse ke kontrole.

Organizační výbor Bio Suisse může navíc stanovit pravidla, které další značky mohou být používány společně s logem Bio Suisse.

Požadované informace o zpracování a vlastnostech produktu:

Hlavní metody zpracování, adresa výrobce, údaj o společnosti uvádějící produkt do prodeje a označení kontrolní organizace jsou informace, které musí být uvedeny na produktech označených logem Bio Suisse. **Všude, kde je to jen možné, je třeba doplnit i zemi původu anebo minimálně slovo „dovoz“.**

Inspekce a certifikace

Všechny farmy a podniky, které mají uzavřenou smlouvu s Bio Suisse, jsou pravidelně kontrolovány k prokázání dodržování požadavků těchto standardů.

Inspekce zemědělců

Inspekce je prováděna minimálně 1x ročně a zahrnuje kontrolu celého podniku včetně všech produktů zpracovaných na farmě.

Farmy musí vést záznamy o nakoupených vstupech a způsobu jejich užití (tj. hnojivech, krmivech, prostředcích na ochranu rostlin aj.). Prostředky a látky zakázané v EZ se nesmí na farmě vyskytovat. Farmy současně zpracovávající / distribuující produkty musí vést záznamy o produkci a detailní záznamy o nákupu a prodeji.

Inspekce výrobců

Inspekce je prováděna minimálně 1x ročně, a to ve vhodný čas. Inspekce kontroluje dodržování těchto standardů a navíc podmínek stanovených v licenční smlouvě.

Držitel licence musí prokázat dodržování standardů Bio Suisse. Záznamy a účetní evidence musí být kompletní a přesná pro všechny výrobní fáze, od výroby po dopravu, skladování, balení a označování u velkoobchodníka až po maloobchodní prodej.

Záznamy musí zahrnovat:

- číslo série, datum, množství, přijaté suroviny, zpracované, uskladněné a distribuované
- údaje o dodavatelích potvrzující, že produkty skutečně pocházely z EZ
- výrobní postupy (recepty) včetně vyčíslení výrobních ztrát
- nákres toku materiálů
- metody a přípravky k čištění a desinfekci linky

Platí základní zásada, že **každý výrobek musí být dohledatelný zpět k prvnímu producentovi**. V případě zpracování složek ekologických i neekologických, musí být vedeny jasné záznamy umožňující jejich identifikaci.

Držitel licence musí uchovávat vzorek z každé výrobní dávky, a to po dobu, kdy je výrobek v prodeji. Výjimky může stanovit Bio Suisse. Navíc může Bio Suisse, prostřednictvím inspekčních organizací, odebrat vzorky sám a tyto uschovat jako nezávislá organizace.

6. Návrh nejvhodnější varianty zohledňující lokální produkci pro předložení do novely zákona o EZ.

Z provedené analýzy vychází dvě varianty použitelné pro označování domácího původu:

- c) variantní provedení současného státního loga zvlášť pro bioprodukty a biopotraviny z domácích surovin,
- d) povinné doplnění země původu u všech bioproduktů a biopotravin.

Kromě výše uvedených variant by stálo za zvážení případné omezení „recertifikace“, tedy přidělování českého loga výrobkům, které jsou zcela vyrobeny v zahraničí (tj. ani poslední fáze výroby neprobíhá na území ČR).

Ad a)

Tento návrh bude pravděpodobně vyžadovat delší čas na realizaci související jednak s grafickým návrhem loga, tak i s nastavením potřených administrativních procesů.

Z pohledu grafické úpravy je vhodné provést odlišení jak textem, tak graficky, a to nejlépe doplněním národní vlajky. (Pozn.: Doplnění pouze textu – např. „české bio“ nemusí být dostačující a srozumitelné spotřebitelům. Toto ukazuje příklad Švýcarska, které dříve používalo u loga pro bioprodukty a biopotraviny domácího původu pouze doplňkový text „Suisse“. Zhruba před rokem doplnili logo i národní vlajkou, protože původní sdělení nebylo pro spotřebitele úplně jasné.)

Použití barevného odlišení není v podmínkách ČR ideální, protože již nyní je jak barevná, tak černobílá verze loga používána. Dokonce černobílá verze je vítána zejména drobnými výrobci s ohledem na náklady spojené s tiskem etiket.

Z pohledu administrativy je třeba vyřešit zejména:

- vlastnictví loga (předpokládá se státní),
- správce loga (?-ideálně organizace orientovaná na marketing s určitými zdroji na jeho propagaci, může být i MZe),
- způsob použití (pokud povinný – mělo by být logo poskytováno zdarma a za minimálních dodatečných podmínek x pokud dobrovolný – měl by správce loga minimálně zpracovat vzor smlouvy, systém evidence, ceník a podmínky užívání loga),
- proces kontroly a certifikace (předpokládá se prostřednictvím stávajících kontrolních organizací po vypracování jednotné metodiky, školení a úpravě ceníku).

Otázkou zůstává stanovení podmínky pro možnost označení výrobku domácího původu:

Dle získaných informací a pravidel uplatněných v jiných zemích lze doporučit následující:

- u zemědělských komodit vždy trvat na tom, aby zcela (100%) pocházely z ČR
- u zpracovaných výrobků bude třeba převzít pravděpodobně nastavenou hranici 98% z EU nařízení (pokud bude podmínka skutečně takto přijata),
- přitom trvat na tom, aby hlavní složky zpracované potraviny vždy pocházely zcela (100%) z ČR (tj. zamezení míchání mléka v rámci výroby jogurtů nebo obilí v rámci výroby pečiva apod.)

Pozn.: V zemích, kde je dnes zavedena varianta označování domácího původu a již je uplatňován určitý minimální limit složek, které musí pocházet z dané země (tj. 70% AT, 90% regiony DE a CH, 75% FI), tyto země aktuálně jednají s EK na možnostech dalšího postupu. Dle informací z Rakouska je jejich návrh následující: zachovat variantu loga

pro označení domácího původu a zachovat stále i 30% toleranci. Zdůraznit ale podmínku, že hlavní / převládající složka / složky pro výrobu biopotraviny musí pocházet ze 100% z Rakouska. Jejich snahou je vyjednat možnost uplatnění podmínky EU pouze na hlavní složku výrobku. Zatím čekají na vyjádření komise.

Ad b)

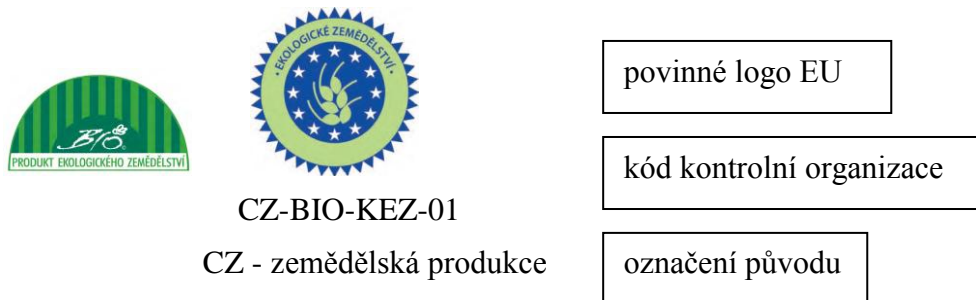
Tento návrh lze provést v krátkém čase.

Snahou je doplnit současná pravidla o povinné uvádění země původu, resp. oblasti původu (např. Česká republika, Turecko, EU, mimo EU apod.). Jedná se o uvedení země nebo oblasti, ve které byla surovina vypěstována nikoli vyrobena.

Tento požadavek by byl částečně splněn od 1.7.2010, pokud bude EU nařízení o EZ přijato beze změny v tomto bodě. Částečně proto, že EU nařízení se totiž týká pouze zabalených biopotravin (nikoliv bioproduktů) a dále je tato podmínka uvádění původu pouze dobrovolná pro dovozy ze třetích zemí.

Cílem tedy je, doplnit všude, kde je to jen možné, zemi původu anebo minimálně slovo „dovoz“, a to navíc mimo povinnou formu označování dle EU.

EU navrhované značení balených biopotravin pak bude vypadat zhruba takto:

Další možné varianty jsou: EU - zemědělská produkce, mimo EU – zemědělská produkce, EU / mimo EU – zemědělská produkce a konkrétní stát – zemědělská produkce.

Navíc by se tedy na jiném místě obalu uváděla ještě i země původu ve standardním formátu: „Země původu: Česká republika“

Příloha - LEGISLATIVA

1. Stávající pravidla (předpisy ČR)

- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství

2. Stávající pravidla včetně pravidel pro označování plánovaných od poloviny roku 2010 (předpisy EU)

- Nařízení rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91
- Nařízení komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu

3. Pravidla pro propagační a informační podporu *(doplněno navíc)*

c1 Informační a propagační opatření na podporu zemědělských produktů (SZP) (Opatření prováděné v rámci opatření společných organizací trhu a zemědělské jakosti a zdraví)

- Nařízení rady (ES) č. 3/2008 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích
- Nařízení komise (ES) č. 501/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 3/2008 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích

c2 Podpora informačních a propagačních činností týkající se produktů v rámci programů jakosti potravin (PRV)

(jedná se o opatření 133, které nebylo v ČR implementováno)

- Nařízení rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova
- Nařízení komise (ES) č. 1974/2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova
- Pokyny společenství ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví na období 2007–2013, (2006/C 319/01)

A) Předpisy k EZ v ČR

Úplné znění zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 320/2002 Sb. a zákonem č. 553/2005 Sb.

HLAVA IV OSVĚDČOVÁNÍ A OZNAČOVÁNÍ BIOPRODUKTU, BIOPOTRAVINY A OSTATNÍHO BIOPRODUKTU

§ 20 a 21
zrušeny

§ 22

Osvědčení o původu bioproduktu, biopotraviny nebo ostatního bioproduktu

- (1) Osvědčení o původu bioproduktu, biopotraviny nebo ostatního bioproduktu vydá pověřená osoba v souladu s ČSN EN 45011 na žádost do 30 dnů ode dne provedení kontroly, u rostlinných produktů pěstovaných na orné půdě a rostlinných produktů z trvalých kultur nejpozději do sklizně dané plodiny, a to nejméně na 1 kalendářní rok, nejdéle však na 15 měsíců, pokud osoba podnikající v ekologickém zemědělství splnila požadavky tohoto zákona a předpisů Evropských společenství. Tato osvědčení je osoba podnikající v ekologickém zemědělství povinna uchovávat po dobu 5 let.
- (2) Odepření vydání osvědčení musí být písemné a odůvodněné a musí být vydáno do 30 dnů ode dne provedené kontroly, u rostlinných produktů nejpozději do sklizně dané plodiny; originál osvědčení o původu bioproduktu, biopotraviny nebo ostatního bioproduktu předá pověřená osoba osobě podnikající v ekologickém zemědělství.
- (3) Seznam zemí a jejich inspekčních orgánů, jejichž osvědčení podle odstavce 1 se uznává za rovnocenné s osvědčením podle tohoto zákona a předpisů Evropských společenství, je zveřejňován Evropskou komisí způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 23

Označování bioproduktu, biopotraviny nebo ostatního bioproduktu

- (1) Bioprodukt, biopotravina a ostatní bioprodukt se označí v souladu s předpisy Evropských společenství, včetně kódu pověřené osoby, se kterou osoba podnikající v ekologickém zemědělství uzavřela smlouvu o kontrole a osvědčování, a která provedla poslední kontrolu. Bioprodukt, biopotravina a ostatní bioprodukt se na obale označí také grafickým znakem podle odstavce 2.
- (2) Podobu grafického znaku, kterým se označí bioprodukt, biopotravina a ostatní bioprodukt, stanoví prováděcí právní předpis. Tento grafický znak smí být užíván pouze pro účely tohoto zákona nebo předpisů Evropských společenství a v souladu s nimi.

Zákon ukládá označovat všechny bioprodukty, biopotraviny, krmiva a osiva. Produkt se označí na obale logem BIO v souladu s odst. 1, případně jiným vhodným způsobem. Například zástavový skot bude při prodeji označen v průvodní dokumentaci slovem BIO a kódem kontrolní organizace (např. CZ-Bio-KEZ-01, CZ-Bio-ABCERT-02, CZ-BIOKONT-03).

§ 24 až 27
zrušeny

**Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 16/2006 Sb.,
kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství**

§ 6

Grafický znak

(K § 23 odst. 2 zákona)

Grafický znak, kterým se označí bioprodukt, biopotravina a ostatní bioprodukt, je uveden v příloze č.2.

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 16/2006 Sb.

Grafický znak, kterým se označí bioprodukt, biopotravina a ostatní bioprodukt

Značka – popis barev a písma

Černobílá verze

Barevná verze

PO UŽITÉ PÍ SMO : AvantGarGotItcTEECon

SPECIFIKACE POUŽITÝCH BAREV PRO OFSET :

tmavě zelená barva: PANTONE GREEN 100 % (CMYK: 100/0/100/0)

světle zelená barva: PANTONE č. 361 – A, (CMYK: 25/0/25/0)

P RO APLIKACI FOLIÍ :

tmavě zelená: PMF série 500 č. 572

světle zelená: PMF série 500 č. 574

B) Předpisy k EZ v EU vč. pravidel pro označování plánovaných od poloviny roku 2010

NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 834/2007 ze dne 28. června 2007, o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91

- 20) Zpracované potraviny by měly být označeny jako ekologické pouze tehdy, pokud jsou všechny nebo téměř všechny složky zemědělského původu ekologické. Zvláštní pravidla označování by však měla být stanovena pro zpracované potraviny, které obsahují zemědělské složky, jež nelze získat ekologickým způsobem, jak je tomu v případě produktů lovu a rybolovu. Kromě toho by v zájmu informování spotřebitele, transparentnosti na trhu a podpory využívání ekologicky získaných složek mělo být rovněž umožněno za určitých podmínek odkazovat na ekologickou produkci v seznamu složek.
- (24) S cílem zjednat spotřebitelům na celém trhu Společenství jasnost by u všech balených ekologických potravin vyprodukovaných ve Společenství mělo být povinné označení logem EU. Jinak by mělo být možné nepovinně použít logo EU v případě nebalených ekologických potravin vyprodukovaných ve Společenství nebo jakýchkoliv ekologických potravin dovezených ze třetích zemí.
- (25) Považuje se nicméně za vhodné omezit užívání loga EU na produkty, které obsahují výhradně nebo téměř výhradně ekologické složky, aby spotřebitelé nebyli uváděni v omyl, pokud jde o ekologický charakter celého produktu. Nemělo by proto být povoleno je užívat při označování produktů z období přechodu nebo zpracovaných potravin, ve kterých je ekologických méně než 95 % složek zemědělského původu.
- (26) Logo EU by v žádném případě nemělo bránit současnému užívání vnitrostátních nebo soukromých označení.
- (27) S cílem předejít klamavým praktikám a jakémukoliv případnému omylu spotřebitelů, pokud jde o to, zda produkt pochází či nepochází ze Společenství, měli by být spotřebitelé dále při každém užití loga EU informováni o místě, kde byly vyprodukovány zemědělské suroviny, z nichž se produkt skládá.
- (28) Pravidla Společenství by měla podporovat harmonizované pojetí ekologické produkce. Příslušné orgány, kontrolní orgány a kontrolní subjekty by se měly zdržet jakéhokoli jednání, jež by mohlo vytvářet překážky volného pohybu vyhovujících produktů, které byly schváleny orgánem nebo subjektem jiného členského státu. Zejména by neměly ukládat žádné dodatečné kontroly nebo finanční zátěže.

HLAVA IV OZNAČOVÁNÍ

Článek 23

Používání výrazů odkazujících na ekologickou produkci

1. Pro účely tohoto nařízení se má za to, že produkt označen výrazy odkazujícími na ekologickou produkci, pokud se v jeho označení, propagačním materiálu nebo obchodních dokumentech on sám, jeho složky nebo krmné suroviny popisují výrazy, které naznačují kupujícímu, že produkt, jeho složky nebo krmné suroviny byly získány v souladu s pravidly stanovenými v tomto nařízení. Zejména výrazy uvedené na seznamu v příloze a jejich odvozeniny nebo zdrobněliny jako „bio“ a „eko“ mohou být samostatně nebo v kombinaci používány kdekoli ve Společenství a v kterémkoli jazyce Společenství při označování a propagaci produktu, který splňuje požadavky tohoto nařízení nebo požadavky z něj plynoucí.

Při označování a propagaci živých nebo nezpracovaných zemědělských produktů se mohou používat výrazy odkazující na ekologickou produkci, pouze pokud byly navíc všechny složky daného produktu rovněž získány v souladu s požadavky stanovenými v tomto nařízení.
2. Výrazy uvedené v odstavci 1 se nesmí používat nikde ve Společenství a v žádném jazyce Společenství při označování, propagaci či v obchodních dokladech produktu, který nespĺňuje požadavky tohoto nařízení, s výjimkou případů, kdy se nevztahují na zemědělské produkty určené

ke spotřebě jako potraviny nebo krmivo nebo kdy zjevně nesouvisí s ekologickou produkcí. Kromě toho se při označování a propagaci nesmí použít žádné výrazy, včetně výrazů použitých v ochranných známkách, ani postupy, které by mohly uvést spotřebitele nebo uživatele v omyl tím, že by naznačovaly, že produkt nebo jeho složky splňují požadavky tohoto nařízení.

3. Výrazy uvedené v odstavci 1 se nesmí použít pro produkt, o kterém musí být podle předpisů Společenství při označování nebo propagaci uváděno, že obsahuje GMO, že jeho složkami jsou GMO nebo že je získán z GMO.
4. Pokud jde o zpracované potraviny, mohou být výrazy uvedené v odstavci 1 použity
 - a) v obchodním označení, za podmínky, že:
 - i) zpracovaná potravina splňuje ustanovení článku 19 (tj. *Obecná pravidla produkce zpracovaných potravin*),
 - ii) alespoň 95 % hmotnostních jeho složek zemědělského původu je ekologických;
 - b) pouze v seznamu složek, a to za podmínky, že je potravina v souladu čl. 19 odst. 1, čl. 19 odst. 2 písm. a), b) a d);
 - c) v seznamu složek a ve stejném zorném poli jako obchodní označení, za podmínky, že:
 - i) hlavní složkou je produkt lovu nebo rybolovu,
 - ii) obsahuje jiné složky zemědělského původu, které jsou všechny ekologické,
 - iii) potravina je v souladu čl. 19 odst. 1, čl. 19 odst. 2 písm. a), b) a d).

V seznamu složek je uvedeno, které složky jsou ekologické.

V případě, kdy se použijí písmena b) a c) tohoto odstavce, se mohou odkazy na ekologický způsob produkce objevit pouze ve spojení s ekologickými složkami a seznam složek obsahuje informaci o celkovém procentuálním podílu ekologických složek v celkovém množství složek zemědělského původu.

Výrazy a informace o procentuálním podílu podle předchozího pododstavce jsou vyznačeny ve stejné barvě, ve stejné velikosti a stejným druhem písma jako ostatní označení v seznamu složek.

5. Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění souladu s tímto článkem.
6. Komise může postupem podle čl. 37 odst. 2 upravit seznam výrazů uvedených v příloze.

Článek 24

Povinné údaje

1. Použijí-li se výrazy uvedené v čl. 23 odst. 1:
 - a) na označení je uveden rovněž číselný kód uvedený v čl. 27 odst. 10 kontrolního orgánu nebo kontrolního subjektu, jemuž podléhá hospodářský subjekt, který provedl poslední fázi produkce nebo přípravy;
 - b) pokud jde o balené potraviny, je na obalu uvedeno rovněž logo Společenství uvedené v čl. 25 odst. 1;
 - c) je-li použito logo Společenství, je se ve stejném zorném poli jako toto logo označeno rovněž místo, kde byly vyprodukovány zemědělské suroviny, z nichž se produkt skládá, a to podle situace v následující podobě:
 - „zemědělská produkce EU“, byla-li zemědělská surovina vyprodukována v EU,
 - „zemědělská produkce mimo EU“, byla-li zemědělská surovina vyprodukována ve třetích zemích,
 - „zemědělská produkce EU / mimo EU“, byla-li část zemědělských surovin vyprodukována ve Společenství a část ve třetí zemi.

Uvedený výraz „EU“ nebo „mimo EU“ lze nahradit či doplnit názvem země v případě, že v této zemi byly vyprodukovány všechny zemědělské suroviny, z nichž se produkt skládá.

Pro účely uvádění výrazu „EU“ a „mimo EU“ lze pominout složky malé hmotnosti za předpokladu, že celkové množství vynechaných složek nepřekročí 2 % celkové hmotnosti surovin zemědělského původu.

Uvedený výraz „EU“ a „mimo EU“ nesmí být uveden za použití výraznější barvy, velikosti a stylu písma než obchodní označení produktu.

U produktů dovezených z třetích zemí je použití loga Společenství podle čl. 25 odst. 1 a uvedení údaje o původu podle prvního pododstavce dobrovolné. Je-li však logo Společenství podle čl. 25 odst. 1 na označení uvedeno, musí být na označení uveden rovněž údaj o původu podle prvního pododstavce.

2. Údaje uvedené v odstavci 1 se vyznačí na nápadném místě tak, aby byly dobře viditelné, jasně čitelné a nedaly se odstranit.
3. Komise postupem podle čl. 37 odst. 2 stanoví zvláštní kritéria týkající se způsobu obchodní úpravy, složení a velikosti označení uvedených v odst. 1 písm. a) a c).

(Ustanovení čl. 24 odst. 1 písm. b) a c) se však použijí ode dne 1. července 2010.)

Článek 25

Loga ekologické produkce

1. Logo Společenství označující ekologickou produkci smí být použito v označování, obchodní úpravě a propagaci produktů, jež splňují požadavky stanovené tímto nařízením.

Logo Společenství se nepoužije v případě produktů a potravin z období přechodu uvedených v čl. 23 odst. 4 písm. b) a c).

2. Vnitrostátní a soukromá loga smí být použita v označování, obchodní úpravě a propagaci produktů, jež splňují požadavky stanovené tímto nařízením.
3. Komise postupem podle čl. 37 odst. 2 stanoví zvláštní kritéria týkající se obchodní úpravy, složení, velikosti a vzhledu loga Společenství.

Článek 26

Zvláštní požadavky na označování

Komise postupem podle čl. 37 odst. 2 stanoví zvláštní požadavky na označování a složení, které se vztahují na:

- a) ekologické krmivo;
- b) produkty rostlinného původu z období přechodu;
- c) vegetativní rozmnožovací materiál a osiva pro pěstitelské účely.

Úplné znění NAŘÍZENÍ KOMI SE (ES) č. 889/2008 ze dne 5. září 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu

HLAVA III OZNAČOVÁNÍ KAPITOLA I *Logo Společenství*

Článek 57

Logo Společenství

V souladu s čl. 25 odst. 3 nařízení (ES) č. 834/2007 se logo Společenství řídí vzorem uvedeným v příloze XI tohoto nařízení. Logo Společenství se používá v souladu s technickými pravidly reprodukce stanovenými v příloze XI tohoto nařízení.

Článek 58

Podmínky používání číselného kódu a místa původu

1. Označení číselným kódem kontrolního orgánu nebo subjektu podle čl. 24 odst. 1 písm. a) nařízení (ES) č. 834/2007
 - a) začíná zkratkou označující členský stát nebo třetí zemi podle mezinárodní normy pro dvoumístné kódy zemí ISO 3166 (*Kódy pro názvy zemí a jejich součástí*);
 - b) obsahuje výraz, který v souladu s čl. 23 odst. 1 nařízení (ES) č. 834/2007 odkazuje na ekologický způsob produkce;
 - c) obsahuje referenční číslo, které přidělí příslušný orgán, a
 - d) umístěno bezprostředně pod logem Společenství, pokud se toto logo v označení používá.
2. V souladu s čl. 24 odst. 1 písm. c) nařízení (ES) č. 834/2007 je označení místa, kde byly vyprodukovány zemědělské suroviny, z nichž se produkt skládá, umístěno bezprostředně pod číselným kódem podle odstavce 1. (*Článek 58 se použije ode dne 1. července 2010.*)

KAPITOLA 2

Zvláštní požadavky na označování krmiv

xxx

KAPITOLA 3

Ostatní zvláštní požadavky na označování

Článek 62

Produkty rostlinného původu z období přechodu

Produkty rostlinného původu z období přechodu lze označovat jako „produkt z přechodného období“ pokud:

- a) bylo dodrženo období přechodu trvající přinejmenším dvanáct měsíců před sklizní;
- b) toto označení nepoužívá barvu, velikost či typ písma, které jsou výraznější než obchodní označení produktu, přičemž všechna písmena celého označení musejí mít stejnou velikost;
- c) produkt obsahuje pouze jednu rostlinnou složku zemědělského původu;
- d) je toto označení spojeno s číselným kódem kontrolního subjektu nebo orgánu podle čl. 27 odst. 10 nařízení 834/ 2007.

Přechodná a závěrečná ustanovení

Článek 95

Přechodná opatření

8. Po přechodné období, které končí dne 1. července 2010, smějí hospodářské subjekty nadále při označování používat ustanovení podle nařízení (EHS) č. 2092/91 pro:
 - i) systém pro výpočet procentuálního podílu ekologických složek potravin,
 - ii) číselný kód a/nebo název kontrolního subjektu nebo orgánu podle nařízení (EHS) č. 2092/91.
9. Zásoby produktů vyrobených, zabalených a označených přede dnem 1. ledna 2009 v souladu s nařízením (EHS) č. 2092/ 91 mohou být uváděny na trh s odkazem na ekologickou produkci až do vyčerpání zásob.
10. Obalový materiál v souladu s nařízením (EHS) č. 2092/91 lze nadále používat pro produkty označené při uvádění na trh výrazy odkazujícími na ekologickou produkci do dne 1. ledna 2012 v případě, že jinak produkt splňuje požadavky nařízení (ES) č. 834/2007.

PŘÍLOHA XI - Logo Společenství podle článku 57

C1) Informační a propagační opatření na podporu zemědělských produktů (SZP)

(Opatření prováděné v rámci opatření společných organizací trhu a zemědělské jakosti a zdraví)

NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 3/2008

ze dne 17. prosince 2007

o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích

(2) Na základě získaných zkušeností, předpokládaného vývoje na trzích uvnitř i vně Společenství i nových souvislostí mezinárodního obchodu je třeba na vnitřním trhu a ve třetích zemích vytvořit jednotnou a soudržnou informační a propagační politiku týkající se zemědělských produktů a metod jejich produkce, jakož i potravinářských výrobků vyrobených ze zemědělských produktů, aniž by však byla propagována spotřeba určitého produktu z důvodu jeho původu.

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

1. Z rozpočtu Společenství mohou být za podmínek stanovených tímto nařízením zcela nebo zčásti financována informační a propagační opatření, která se týkají zemědělských produktů a metod jejich produkce, jakož i potravinářských výrobků vyrobených ze zemědělských produktů, uskutečňovaná na vnitřním trhu a ve třetích zemích a uvedená v článku 2.

Tato opatření jsou prováděna v rámci informačního a propagačního programu.

2. Opatření podle odstavce 1 nejsou zaměřena na určité obchodní značky ani nenabádají ke spotřebě produktu z důvodu jeho původu. Toto ustanovení však nevylučuje uvádění původu produktu, na který se vztahuje opatření podle článku 2, jestliže jde o označení v rámci pravidel Společenství.

Článek 2

Informační a propagační opatření

1. Opatření podle čl. 1 odst. 1 jsou:

- a) styk s veřejností, propagace a reklama, zejména zdůrazňující podstatné znaky a výhody produktů Společenství, zvláště s ohledem na jakost, bezpečnost potravin, zvláštní metody produkce, výživovou a zdravotní hodnotu, označování etiketou, dobré životní podmínky zvířat a šetrnost k životnímu prostředí;
- b) informační kampaně, zejména o právní úpravě Společenství týkající se chráněných označení původu, chráněných zeměpisných označení, zaručených tradičních specialit a ekologických produktů, jakož i další právní úpravě Společenství týkající se kvality a označování zemědělských produktů a potravin etiketou a grafických symbolů stanovených platnými právními předpisy Společenství;
- c) informační kampaně, zejména o právní úpravě Společenství týkající se jakostních vín stanovených pěstitelských oblastí (jakostní vína s. o.), vín se zeměpisným označením a lihovin se zeměpisným označením nebo vyhrazeným tradičním označením;
- d) studie vyhodnocující výsledky propagačních a informačních opatření.

2. Na vnitřním trhu mohou mít opatření podle čl. 1 odst. 1 podobu účasti na vnitrostátních a evropských akcích, veletrzích nebo výstavách, prostřednictvím výstavních stánků zaměřených na zlepšení vnímání produktů Společenství.

3. Ve třetích zemích mohou mít opatření podle čl. 1 odst. 1 rovněž následující podobu:

- a) informační kampaně v rámci systému Společenství pro stolní vína;
- b) účast na mezinárodních akcích, veletrzích a výstavách, zvláště prostřednictvím výstavních stánků zaměřených na zlepšení vnímání produktů Společenství;
- c) studie o nových trzích potřebné pro rozšiřování odbytu;
- d) obchodní návštěvy na vysoké úrovni.

Článek 3

Dotčená odvětví a produkty

1. Odvětví a produkty, na něž se mohou vztahovat opatření uvedená v čl. 1 odst. 1 a určená k uskutečnění na vnitřním trhu, se stanoví s přihlédnutím k těmto kritériím:
 - a) příležitost zdůraznit u příslušného produktu jakost, charakteristické znaky, zvláštní metody produkce, výživovou a zdravotní hodnotu, bezpečnost potravin, ohled na dobré životní podmínky zvířat a šetrnost k životnímu prostředí prostřednictvím tematických kampaní či kampaní zaměřených na určité cílové skupiny;
 - b) zavedení systému označování etiketou pro informování spotřebitelů a systému pro zjišťování původu a kontrolu produktů;
 - c) potřeba odstranění zvláštních nebo krátkodobých obtíží v určitém odvětví;
 - d) příležitost informovat o významu právní úpravy Společenství týkající se chráněných označení původu, chráněných zeměpisných označení, zaručených tradičních specialit a ekologických produktů;
 - e) příležitost informovat o významu právní úpravy Společenství týkající se jakostních vín s. o., vín se zeměpisným označením a lihovin se zeměpisným označením nebo s vyhrazeným tradičním označením.
2. Produkty, na něž se mohou vztahovat opatření uvedená v čl. 1 odst. 1 a určená k uskutečnění ve třetích zemích, jsou především
 - a) produkty určené pro přímou spotřebu nebo pro zpracování, pro které existují vývozní možnosti nebo nová odbytí ve třetích zemích, zejména pokud se nepožadují vývozní náhrady;
 - b) typické nebo jakostní produkty s vysokou přidanou hodnotou.

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 501/2008 ze dne 5. června 2008,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 3/2008 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích

Článek 4

Charakteristika informačních a propagačních sdělení šířených v rámci programů zaměřených na vnitřní trh

1. Aby byla dodržena kritéria podle čl. 3 odst. 1 nařízení (ES) č. 3/2008, musí být informační nebo propagační sdělení určené spotřebitelům a jiným cíleným subjektům v rámci programů (dále jen „sdělení“) založeno na skutečných vlastnostech dotyčného produktu nebo jeho znacích.
2. Jakýkoli odkaz na původ produktů musí být druhořadý ve srovnání s hlavním poselstvím kampaně. Označení původu produktu se však může objevit v rámci určitého informačního nebo propagačního opatření, jedná-li se o označení učiněné v souladu s právními předpisy Společenství nebo jde-li o typický produkt nezbytný k dokreslení informačních nebo propagačních opatření.
3. Jakákoli zmínka ohledně účinků konzumace dotčených produktů na zdraví obsažená ve sděleních musí být založena na obecně uznaných vědeckých údajích.

Sdělení obsahující zmínku o takových účincích musí být přijata příslušným vnitrostátním orgánem v oblasti veřejného zdraví.

Oborová nebo mezioborová organizace podle čl. 6 odst. 1 nařízení (ES) č. 3/2008, která navrhuje program, uchovává pro potřeby dotčeného členského státu a Komise seznam vědeckých studií a stanovisek vydaných schválenými vědeckými institucemi na nichž jsou založena sdělení programu, která obsahují zmínku o účincích na zdraví.

Článek 6

Cíl opatření a orientační rozpočty

1. Seznam témat a produktů, na něž se mohou vztahovat opatření určená k uskutečnění na vnitřním trhu v souladu s čl. 3 odst. 1 nařízení (ES) č. 3/2008, je uveden v příloze I části A tohoto nařízení.

Aktualizuje se každé dva roky nejpozději do 31. března.

PŘÍLOHA I VNITŘNÍ TRH

A. SEZNAM TÉMAT A PRODUKTŮ

- Čerstvé ovoce a zelenina,
- zpracované ovoce a zelenina,
- přadný len,
- živé rostliny a produkty okrasného zahradnictví,
- olivový olej a stolní olivy,
- oleje ze semen,
- mléko a mléčné výrobky,
- čerstvé maso, v chlazeném nebo ve zmrazeném stavu, vyprodukované v souladu s režimem kvality Společenstvím nebo vnitrostátním režimem,
- označování vajec určených pro lidskou spotřebu,
- med a produkty včelařství,
- jakostní vína vyprodukovaná v určité oblasti (jakostní vína s. o.), stolní vína se zeměpisným označením,
- grafický symbol nejvzdálenějších regionů jak stanoveno v právních předpisech pro zemědělství,
- chráněné označení původu (CHOP), chráněné zeměpisné označení (CHZO) nebo zaručené tradiční speciality (ZTS) podle nařízení Rady (ES) č. 509/2006 (1) a (ES) č. 510/2006 (2) a produkty zapsané v rámci těchto režimů,
- ekologické zemědělství podle nařízení Rady (EHS) č. 2092/91 (3) a produkty zapsané podle uvedeného nařízení,
- drůbeží maso.

PRODUKTY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

1. Nástin situace

Produkty ekologického zemědělství dosahují značných úspěchů zejména u městských obyvatel, ale jejich podíl na trhu je i nadále omezený.

Znalosti spotřebitelů a jiných zúčastněných stran o způsobu ekologické produkce se zlepšily, ale jsou stále ještě nedostačující.

V Evropském akčním plánu pro potraviny pocházející z ekologického zemědělství a pro ekologické zemědělství, jsou informační a propagační opatření považována za klíčový faktor pro vývoj poptávky po produktech z ekologického zemědělství.

2. Cíle

Je důležité, aby se informační a propagační kampaně nezaměřovaly pouze na jeden produkt nebo několik málo vybraných produktů, ale naopak na skupiny produktů nebo ekologický způsob produkce používaný v jednom nebo více regionech jednoho nebo více členských států.

Tyto kampaně se musí zaměřit na:

- podporu spotřeby produktů ekologického zemědělství,
- rozšíření znalostí spotřebitelů o označování, včetně loga Společenství používaného u produktů ekologického zemědělství,
- poskytování úplných informací a zlepšení veřejného povědomí o výhodách ekologického zemědělství, zejména pokud jde o ochranu životního prostředí, dobré životní podmínky zvířat, udržování přírodního prostředí a rozvoj venkovských regionů,

- poskytování úplných informací o obsahu a fungování režimu Společenství o ekologickém způsobu produkce,
- podporu přechodu jednotlivých producentů a zpracovatelů a seskupení producentů, zpracovatelů nebo maloobchodníků, kteří neprovozují ekologické zemědělství, na tento způsob produkce a dále podporu prodeje produktů ekologického zemědělství ze strany maloobchodníků, seskupení maloobchodníků a provozovatelů restaurací.

3. Cílové skupiny

- Spotřebitelé obecně, jakož i seskupení spotřebitelů a zvláštní podskupiny spotřebitelů,
- osoby, které významně ovlivňují veřejné mínění,
- distributoři (velkododavatelé, velkoobchodní prodej, specializovaný maloobchodní prodej, dodavatelé jídel na objednávku, jídelny, restaurace),
- učitelé a školy.

4. Hlavní poselství

- Produkty ekologického zemědělství jsou přírodní produkty přizpůsobené pro moderní život a s příjemnou chutí. Jejich způsob produkce obzvláště respektuje životní prostředí a dobré životní podmínky zvířat. Ekologické zemědělství přispívá k zajištění rozmanitosti zemědělské produkce a udržování přírodní krajiny,
- na tyto produkty se vztahují přísná pravidla týkající se produkce a kontroly, včetně dokonalé vysledovatelnosti, s cílem ověřit, že pocházejí z hospodářství podléhajících systému inspekcí,
- používání přídavného jména „ekologický“ a jeho ekvivalentů v ostatních jazycích pro označení potravin je chráněno zákonem. Logo Společenství, které je symbolem pro ekologické produkty, se používá v rámci celého Společenství a označuje, že produkty splňují přísná kritéria Společenství v oblasti produkce a že byly podrobeny přísným kontrolám; informace o logu Společenství může být doplněna informacemi týkajícími se log zavedených ve členských státech,
- je možné zvýraznit ostatní aspekty jakosti dotčených produktů (bezpečnost, výživovou hodnotu, chuť).

5. Hlavní nástroje

- Elektronické nástroje (internetové stránky),
- telefonické informační linky,
- komunikace se sdělovacími prostředky (specializovaný tisk, ženský tisk, kulinářské časopisy, tisk z oblasti potravinářského průmyslu),
- kontakty se sdruženími spotřebitelů,
- informace v místech prodeje,
- činnost ve školách,
- audiovizuální komunikační prostředky (zejména cílené televizní spoty),
- tištěná dokumentace (prospekty, brožurky, atd.),
- účast na veletrzích a výstavách,
- informace a činnosti nebo vzdělávací semináře o fungování režimu v oblasti ekologických produktů a ekologické produkce.

6. Délka programů

Dvanáct až třicet šest měsíců. Upřednostní se víceleté programy, jejichž cíle a strategie jsou v každé fázi jasně stanoveny.

C2) Podpora informačních a propagačních činností týkající se produktů v rámci programů jakosti potravin (PRV)

(jedná se o opatření 133, které nebylo v ČR implementováno)

NAŘÍZENÍ RADY (ES) Č 1698/2005, ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova

- 29) Je třeba zlepšovat povědomí spotřebitelů o existenci a vlastnostech produktů vyprodukovaných v rámci výše uvedených programů jakosti. Seskupení producentů by měla být podporována, aby informovala spotřebitele a propagovala produkty dodávané na základě programů jakosti podporovaných členskými státy v rámci jejich programů rozvoje venkova.

Osa 1

Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Článek 20

Podpora zaměřená na konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví se týká:

- c) opatření zaměřená na zlepšení kvality zemědělské produkce a produktů prostřednictvím:
- i) pomoci zemědělcům přizpůsobit se náročným normám založeným na právních předpisech Společenství,
 - ii) podpory zemědělců, kteří se účastní programů jakosti potravin,
 - iii) podpory seskupení producentů pro informační a propagační akce týkající se produktů v rámci programů jakosti potravin;

Článek 32

Účast zemědělců v programech jakosti potravin (dotace nákladů na inspekční činnost)

1. Podpora podle čl. 20 písm. c) bodu ii):
 - a) se vztahuje na zemědělské produkty určené pouze pro lidskou spotřebu;
 - b) je určena pro programy Společenství pro jakost potravin nebo pro programy uznané členskými státy, které splňují přesná kritéria stanovená postupem podle čl. 90 odst. 2; programy, jejichž jediným účelem je zajistit vyšší úroveň kontroly dodržování závazných norem založených na právních předpisech Společenství nebo vnitrostátních právních předpisech, nejsou způsobilé pro podporu;
 - c) se poskytuje jako roční pobídková platba, jejíž úroveň se určuje podle úrovně fixních nákladů vyplývajících z účasti v podporovaných programech, nejdéle na dobu 5 let.
2. Podpora je omezena maximální částkou stanovenou v příloze.

Článek 33

Informační a propagační činnosti

Podpora podle čl. 20 písm. c) bodu iii) se týká produktů, na něž se vztahuje podpora programů jakosti podle článku 32. Podpora je omezena maximální sazbou stanovenou v příloze (tj. výše podpory pro informační a propagační činnost je 70 % způsobilých nákladů na akci).

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 1974/2006, ze dne 15. prosince 2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)

(Rovněž musí být zajištěn soulad s opatřeními prováděnými v rámci jiných nástrojů společné zemědělské politiky, a zejména mezi opatřeními na podporu rozvoje venkova na jedné straně a opatřeními prováděnými v rámci opatření společných organizací trhu a zemědělské jakosti a zdraví na straně druhé, tak jako mezi různými opatřeními na podporu rozvoje venkova).

- (18) K zajištění doplňkovosti mezi propagačními opatřeními uvedenými v článku 33 nařízení (ES) č. 1698/2005 a pravidly týkajícími se informačních a propagačních opatření uvedenými v nařízení Rady (ES) č. 2826/2000 ze dne 19. prosince 2000 o informačních a propagačních opatřeních pro zemědělské produkty na vnitřním trhu by měly být stanoveny podrobné požadavky pro podporu propagace kvalitních produktů, zejména pokud jde o příjemce a způsobilé činnosti. Mimo to, aby se zamezilo riziku dvojího financování, neměla by být informační a propagační opatření podporovaná podle nařízení (ES) č. 2826/2000 způsobilá pro podporu rozvoje venkova.

Článek 22

1. Programy jakosti Společenství uvedené v čl. 32 odst. 1 písm. b) nařízení (ES) č. 1698/2005 jsou ty, jež jsou vytvořeny podle těchto nařízení a ustanovení:
 - a) nařízení Rady (EHS) č. 2092/91 (7) – *ekologické zemědělství*;
 - b) nařízení Rady (ES) č. 509/2006 (8) – *zaručená tradiční specialita*;
 - c) nařízení Rady (ES) č. 510/2006 (9) – *chráněné zeměpisné označení a označení původu zemědělských produktů a potravin*;
 - d) hlava VI nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 (10) – *ochrana označování vína podle zeměpisného původu*.
2. Aby byly způsobilé pro podporu, musí programy jakosti potravin uznávané členskými státy podle čl. 32 odst. 1 písm. b) nařízení (ES) č. 1698/2005 splňovat tato kritéria:
 - a) zvláštnost konečného produktu podle těchto programů se odvozuje z podrobných závazků pro zemědělské metody, které zaručují:
 - zvláštní vlastnosti včetně výrobního procesu, nebo
 - kvalitu konečného produktu, která významně překračuje normy pro obchodní komodity týkající se veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat nebo ochrany životního prostředí;
 - b) programy zahrnují závazné specifikace produktu a soulad s těmito specifikacemi ověří nezávislý kontrolní orgán;
 - c) program je otevřený všem producentům;
 - d) programy jsou transparentní a zajistí úplné zpětné vysledování produktů;
 - e) programy odpovídají současným a předvídatelným příležitostem na trhu.
3. Podporu lze zajistit zemědělcům, kteří se účastní programu jakosti potravin pouze v případě, že kvalita produktu nebo potraviny byla úředně uznána podle nařízení a ustanovení uvedených v odstavci 1, nebo v programu jakosti potravin uznaném členským státem podle odstavce 2. Pokud jde o programy jakosti potravin uvedené v odst. 1 písm. b) a c), lze udělit podporu pouze pokud se týče produktů evidovaných v rejstříku Společenství.

Článek 23

1. Pro účely čl. 20 písm. c) bodu iii) nařízení (ES) č. 1698/2005 se „seskupením producentů“ rozumí organizace jakékoli právní formy, která seskupuje provozovatele aktivně se účastnící programu jakosti potravin podle článku 32 uvedeného nařízení pro specifický zemědělský produkt nebo potravinu.
Profesní a nebo meziprofesní organizace zastupující jedno nebo více odvětví nemohou být hodnoceny jako „seskupení producentů“.
2. Informační a propagační činnosti způsobilé pro podporu podle článku 33 nařízení (ES) č. 1698/2005 jsou činnostmi určenými k tomu, aby spotřebitele přiměly koupit produkty nebo potraviny spadající do programu jakosti potravin zapojených do programů pro rozvoj venkova podle článku 32 uvedeného nařízení.

Tyto činnosti přitáhnou pozornost ke specifickým rysům nebo výhodám dotčených produktů, zejména k jakosti, specifickým metodám produkce, vysokým standardům dobrých životních podmínek zvířat a respektování životního prostředí souvisejících s dotčeným programem jakosti, a mohou zahrnovat šíření vědeckých a technických znalostí o těchto produktech. Tyto činnosti

zahrnují zejména organizaci veletrhů a výstav a účast na nich, další podobné vztahy s veřejností a reklamu prostřednictvím různých komunikačních kanálů nebo na místech prodeje.

3. Pro podporu podle čl. 20 písm. c) bodu iii) nařízení (ES) č. 1698/2005 jsou způsobilé pouze informační, propagační a reklamní činnosti na vnitřním trhu. Takové činnosti nepodněcují spotřebitele ke koupi produktu kvůli jeho konkrétnímu původu, kromě produktů v rámci programu jakosti zavedeného nařízením (ES) č. 510/2006 a produktů podle nařízení (ES) č. 1493/1999. Původ produktu však může být vyznačen za předpokladu, že zmínka o původu je ve vztahu k hlavnímu sdělení podřadná.

Činnosti zahrnující propagaci obchodních značek nejsou způsobilé pro podporu.

4. Pokud se činnosti podle odstavce 2 týkají produktu zahrnutého do programu jakosti potravin podle čl. 22 odst. 1 písm. a), b) nebo c), uvede se na informačních, propagačních a nebo reklamních materiálech logo Společenství stanovené pro tyto programy.
5. Informační a propagační činnosti podporované podle nařízení (ES) č. 2826/2000, nemají nárok na podporu podle čl. 20 písm. c) bodu iii) nařízení (ES) č. 1698/2005.
6. Členské státy zajistí, aby všechny předlohy informačních, propagačních a reklamních materiálů navržených v souvislosti s podporovanou činností byly v souladu s právními předpisy Společenství. Za tímto účelem předloží příjemci podpory tyto navrhované materiály příslušnému orgánu členského státu.

POKYNY SPOLEČENSTVÍ KE STÁTNÍ PODPOŘE V ODVĚTVÍCH ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ NA OBDOBÍ 2007–2013 (2006/C 319/01)

VI.D. Podpora na reklamu zemědělských produktů

VI.D.1. Rozbor

(152) Při stanovování své budoucí politiky zohlednila Komise zejména níže uvedená hlediska:

- a) „Reklama“ ve smyslu této podkapitoly znamená jakékoli počínání, které je určeno k nabádání hospodářských subjektů nebo spotřebitelů, aby koupili příslušný produkt. Zahrnuje veškerý materiál přímo rozdělovaný spotřebitelům za stejným účelem, včetně reklamních činností zaměřených na spotřebitele v místě prodeje;
- b) Na druhé straně propagační činnosti vymezené jako šíření vědeckých znalostí mezi veřejností, pořádání obchodních veletrhů nebo výstav a účast na těchto a podobných akcích určených pro styk s veřejností, včetně spotřebitelských průzkumů a průzkumů trhu nejsou považovány za reklamu; kdekoli jsou v těchto pokynech výdaje označeny jako způsobilé pro veřejnou podporu, a to zejména výdaje uvedené v podkapitole IV.K., použijí se ustanovení příslušné podkapitoly. V této souvislosti se činnosti spojené s organizací fór na výměnu znalostí mezi podnikateli, konkurenty, výstavami a veletrhy a s účastí na nich, jakož i činnosti spojené s popularizací vědeckých znalostí a konkrétních informací o systémech jakosti nepovažují za reklamu, nýbrž za technickou podporu;
- c) Ustanovení o obecných informacích o přínosech potravinových produktů (například ovoce), které nejsou určeny k povzbuzení zákazníka ke koupi produktu, se nepovažuje za reklamu, protože nepřináší výhody přímo producentům;
- d) Od producentů a obchodníků by se běžně očekávalo, že ponесou náklady na reklamu sami jako součást svých běžných hospodářských činností; pokud se tedy podpora na reklamu zemědělských produktů nepovažuje za provozní podporu, ale za podporu slučitelnou s společným trhem podle čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy, neměla by narušovat obchod v rozsahu, který by byl proti společnému zájmu, a měla by usnadňovat rozvoj určitých hospodářských činností nebo určitých hospodářských oblastí;

- e) Ze střednědobého a dlouhodobého hlediska oceňují spotřebitelé produkty s trvale vysokou jakostí; reklama režimů kontroly jakosti, která se zaměřuje na dosahování norem s trvale vysokou jakostí pravděpodobně posílí důvěru spotřebitelů v zemědělskou produkci ve Společenství, zvýší příjmy zemědělských podniků a tak podpoří rozvoj odvětví jako celku; jakostní produkty mají navíc jasné specifické vlastnosti, které ostatní podobné produkty nemají; reklama na tyto vlastnosti nebude pro spotřebitele zavádějící a pravděpodobně také přispěje k rozvoji odvětví; Z těchto důvodů by podpora měla být zaměřena na reklamní kampaně ve prospěch jakostních produktů definovaných jako produkty splňující kritéria stanovená v článku 32 nařízení (ES) č. 1698/2005, namísto aby byla rozšiřována na základě řady pozitivních kritérií jako v minulosti;
- f) **Pokud jde o odkaz na původ produktů, povolila Komise na několik let určité druhy podpory na reklamu zemědělských produktů; zkušenost nicméně ukázala, že reklamní kampaně jsou velice často zaměřeny na podporu toho, aby domácí spotřebitelé dávali přednost produktům ze svého členského státu, díky čemuž se podpora s nimi spojená stává neslučitelnou se Smlouvou;**
- g) Pokud má však zemědělský nebo jiný produkt nebo potravina určité vlastnosti dané zeměpisným původem produktu nebo potraviny, mohou producenti tohoto produktu nebo této potraviny prostřednictvím příslušných orgánů dotčeného členského státu požádat o registraci chráněného označení původu (CHOP) nebo chráněného zeměpisného označení (CHZO) na úrovni Společenství v souladu s ustanoveními nařízení Rady č. 510/2006 ze dne 20. března 2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin (49); udělení registrace znamená, že Společenství uznává existenci velmi úzkých souvislostí mezi zvláštními vlastnostmi dotčeného produktu a jeho zeměpisným původem; v takových případech není společný zájem v protikladu k poskytnutí podpory na reklamu, která zahrnuje odkaz na původ dotčeného produktu, za předpokladu, že tyto odkazy na původ přesně odpovídají odkazům, které byly Společenstvím zaregistrovány; obdobné motivy se uplatňují i v případě jiných chráněných označení původu, která jsou chráněna právními předpisy Společenství, jako například u vín produkovaných ve stanovených pěstitelských oblastech v souladu s články 54–58 nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 o společné organizaci trhu s vínem (50);
- h) V minulosti Komise uznávala veřejnou podporu zavádění známek jakosti; taková podpora mohla být oprávněná v počáteční fázi používání známky; zkušenosti ukazují, že podpora spojená s reklamou na produkty se známkami jakosti a s odkazem na původ může být zachována jak na domácím trhu, tak na trhu jiných členských států za předpokladu, že odkaz na původ představuje ve zprávě vedlejší informaci, protože tak se zabrání porušení článku 28 Smlouvy;
- i) Státní podpora pro reklamu spojená přímo s produkty jedné nebo více konkrétních společností představuje bezprostřední riziko narušení hospodářské soutěže a neposkytuje trvalé přínosy pro rozvoj odvětví jako celku; měla by být proto zakázána.
- j) Aby mohly být reklamní kampaně způsobilé pro státní podporu, musí splňovat obecná pravidla, která se vztahují na všechny reklamní činnosti prováděné ve Společenství. Jakákoli reklamní kampaň na potraviny financovaná z veřejných prostředků bude proto muset být v souladu s ustanoveními článku 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES ze dne 20. března 2000 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy (51), jakož i se zvláštními pravidly pro označování stanovenými pro různé produkty (např. víno, mléčné výrobky, vejce a drůbež);
- k) Jako přímý příjemce by dotčené odvětví mělo pokrývat alespoň 50 % nákladů na reklamní kampaň;
- l) Pokud je však reklama ve své podstatě obecná a přináší prospěch celému zemědělskému odvětví, může být míra podpory až 100 %;

- m) Vzhledem k účinkům, které by rozsáhlá reklama mohla mít na hospodářskou soutěž ve Společenství, je zřejmě nezbytné zavést požadavek na předcházející oznámení reklamních činností Komisi, včetně těch, na které se vztahuje stávající režim podpory;
- n) Státní podpora na reklamu ve třetích zemích obvykle nepředstavuje rizika pro fungování vnitřního trhu. Může mít však i tak dopad na konkurenceschopnost podniků, zejména pokud je taková reklama použita ke škodě podniků z jiných členských států;
- o) Komise dosud získala pouze malou zkušenost se státní podporou na reklamu ve třetích zemích. Proto je obtížné vypracovat podrobná kritéria posuzování takové státní podpory. Regulační rámec nařízení Rady (ES) č. 2702/1999 ze dne 14. prosince 1999 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů ve třetích zemích (52) se však jeví jako náležitý pramen pro posuzování státní podpory na reklamu ve třetích zemích.

IV.D.2. Politika

(153) Státní podpora na reklamní kampaň ve Společenství se prohlásí za slučitelnou se Smlouvou, bude-li splňovat tyto podmínky:

- a) Reklamní kampaň je vyhrazena pro jakostní produkty definované jako produkty, které splňují kritéria stanovená podle článku 32 nařízení (ES) č. 1698/ 2005 pro označení uznávaná ve Společenství (chráněná označení původu (CHOP), chráněná zeměpisná označení (CHZO) nebo jiná označení původů, která jsou chráněna právními předpisy Společenství) nebo pro vnitrostátní a regionální známky jakosti;
- b) Reklamní kampaň není přímo zaměřena na produkty jedné konkrétní společnosti nebo více konkrétních společností;
- c) Reklamní kampaň je v souladu s ustanoveními článku 2 směrnice 2000/13/ES jakož i případně se stanovenými zvláštními pravidly pro označování (viz bod 152j)).

(154) Pokud je reklamní kampaň zaměřena na označení uznávaná ve Společenství, odkaz na původ produktů může být učiněn za předpokladu, že odkaz přesně odpovídá odkazům registrovaným Společenstvím.

(155) V případě vnitrostátních nebo regionálních známek jakosti může být původ produktu zmíněn jako vedlejší zpráva. Při posuzování toho, zda je původ skutečně vedlejší zprávou, vezme Komise v úvahu celkový význam textu a/nebo symbolu, včetně obrázků a celkového provedení, pokud jde o původ a význam textu a/nebo symbolu odkazujícího na jediné reklamní prodejní místo, tj. část reklamní zprávy, která se netýká původu.

(156) Míra přímé podpory nepřekročí 50 %. Pokud odvětví přispívá jakoukoliv formou do výše alespoň 50 % nákladů, může být míra podpory až 100 %.

(157) Státní podpora na reklamu do výše 100 % se navíc prohlásí za slučitelnou, pokud je ve své podstatě obecná a přináší prospěch všem producentům dotyčného druhu produktu. Při takové reklamě se nemusí uvádět původ produktu. Reklamu mohou provádět seskupení producentů nebo jiné organizace bez ohledu na jejich velikost.

(158) Reklamní činnosti s ročním rozpočtem překračujícím 5 milionů EUR se oznamují zvlášť.

(159) Komise posoudí a povolí státní podporu na reklamu ve třetích zemích jakožto slučitelnou s čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy, pokud bude v souladu se zásadami nařízení (ES) č. 2702/1999. Komise však neprohlásí za slučitelnou státní podporu na reklamu, která:

- a) je poskytnuta konkrétním podnikům;
- b) představuje riziko ohrožení prodeje nebo ocerňuje výrobky z jiných členských států.